

ಸಂಪುಟ ೫ }

ಮೇ ೧೯೪೬

{ ಸಂಚಿಕೆ ೨

ಕು ಹ ಕಿ ಡಿ ಗ ಳು

ಈ ಸಣ್ಣ, ಪುಟ್ಟ, ಪುಟಾಣಿ ರಾಜರೆಲ್ಲಾ ದೆಹಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿ
ರಿವೀರಾ ಹತ್ತಿರ ಅರಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು.

★ ★ ★

ರಷ್ಯನ್ ಅಣುಬಾಂಬುಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದು ಶುದ್ಧ
ಸುಳ್ಳಂತೆ.

★ ★ ★

ಮದರಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳ— ಸುದ್ದಿಗಳು —

—ಮೊದಲಿದ್ದ ವನೇ ವಾಸಿ— ಉಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಕೆಲಸಾನಾರೂ ಮಾಡಾನು.

★ ★ ★

ಅಮೆರಿಕಾಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿದ ಆಹಾರ ನಿಯೋಗದವರು— ಅನ್ನ ಸಾರು
ಮಾವುಕಾಯಿ—ಕಂಡರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿದರಂತೆ.

★ ★ ★

ಮಾತಿನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರಂತೆ—
—ಆಫ್ರಿಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮುಪ್ಪಿನವರಿಗೆ ಹೇಳಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

* * *

ಪಾ|| ನಿಯೋಗದವರು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗ
ಬಾರದಿತ್ತು ಎಂದು ಜಿನ್ನಾರವರು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

* * *

ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಶ್ರೀಯುತ ಜಿನ್ನಾರವರು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸುದ್ದಿ—

“ಅದೇ ಗುಮಾನಿ ನಮಗೂ” ಹಸಿಹಸಿ ಸುದ್ದಿ.

* * *

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಲೀಗ್ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು —
—ಎಸ್ಪಿನ್ ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಅದೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

* * *

ಪಾರ್ಕಿಸ್ಥಾನ್ ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ- ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ವ-ಹಮ್ಮದೀಯರು ‘ಹಲ್ಬಿದಾ
ಯಾರೇ’ ಹಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆಂಬುದು ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು.

* * *

ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀಯುತ ಹೂವರರು,
ಗಾಂಧಿ, ಜಿನ್ನಾ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುವರಂತೆ (ಸುದ್ದಿ)

* * *

ಜರ್ಮನಿಯ ತೀವ್ರವಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿರುವರಂತೆ.
—ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದಾಗಬೇಕಾದರೆ—ಅಲ್ಲಾದಂತೆ ಆಗಬೇಕೇ ?

* * *

—○—

ಉ ರಿ ಗಾ ಳು

—o—

“ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಒಬ್ಬಾಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಇನ್ನೂ ಜೀವ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು ” (ವರದಿ).....ಪಾಪ! ಅಲ್ಲಾದರೂ, ಆಕೆಯ ಆಸೆ ಪೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳಲಿ.

* * *

“ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಎಂ. ಎ. ಮತ್ತು ಎಂ. ಎಸ್‌ಸಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉಪವಾಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು ” (ಸುದ್ದಿ) ... ಪಾಸಾದಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರಂತೆ.

* * *

“ ಬಡಿಸುವವರೂ ಕೂಡ ಊಟಮಾಡುವ ಆಸಾಮಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಡಿಸಬೇಕು ” (ಬರಗಾಲದ ಸೂಚನೆ).....ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. 1

* * *

ಟವಾಲ್ ಕಾರ್ಡಿನ ಬೆಲೆ ೬ ಕಾಸಿಗೆ ಇಳಿಸಿದರೆ, ನಾವು ಬರೆಯದೆ ಇರುವ ಜವಾಬುಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಡೊಂದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ೩ ಕಾಸು ಲಾಭ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಯೋಚನೆಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

* * *

“ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಲೆಮರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಯಿಗಳಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವರು! ’ (ಭಾಷಣದ ವರದಿ).... ಕಲ್ಲಿನ ಏಟು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಯಿಗಳು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುವು ಎಂದು ಕೇಳಿದೇನೆ.

* * *

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಂತವೊಂದರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ೩೧ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆಯಂತೆ....ಅನುಕೂಲ ‘ ಸಿಂಧ್ ’ನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆಯೋ, ಏನೋ!

* * *

ಮಲಯಾಳದ ಬಿಷಪ್ಪರು ಹಲವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಕ್ರೈಸ್ತಮಹಿಳೆಯರ ಉಡುಪು ಮೊಳಕಾಲು ಮಂಡಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದಾರೆ..... ಬಟ್ಟೆ ಅಭಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಆಜ್ಞೆ, ತುಂಬ ಅನುಕೂಲವಾದದ್ದೆ.

“ ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ನಿಯೋಗದವರು ಒಂದು ಟೀಮಿನವರಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರು ”....(ವರದಿ)....ಕೆಲವರು ಗೋಳು ಹೊಡೆದರು, ಕೆಲವರು ಗೋಳು ತಡೆದರು !

★

★

★

“ ಗೋಧಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಉತ್ತರಭಾರತದಿಂದ ಕೆಲವು ಅಡಿಗೆಯವರನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತೇವೆ ” (ಅಧಿಕಾರಿ ಭಾಷಣ).....ಪಾಕಸ್ಥಾನದಿಂದಲೇ ?

★

★

★

ಬೊಂಬಾಯಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪಾನವಿರೋಧವನ್ನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಸಂಭವವಿರುವುದರಿಂದ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಇದೆ.

★

★

★

“ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರ್ ಡ್ರೈವರುಗಳ ಮುಷ್ಕರ ! ” (ಸುದ್ದಿ) ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರುಗಳೇ ಮುಷ್ಕರ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ !

★

★

★

ಕೈಕೂಸುಗಳನ್ನು ತಾಯಂದಿರು ಸಿನಿಮಾಮಂದಿರದೊಳಕ್ಕೆ ತರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. (ವಾಚಕರ ಸಲಹೆ).....ಕೂಸುಗಳನ್ನು ತರದೆ ಇದ್ದರೆ, ಹಾಳು ಆ ಸಿನಿಮಾ ಹಾಡುಗಳು ನಮ್ಮ ಕಿವಿ ಬಡಿಯುತ್ತವಲ್ಲಾ !

★

★

★

ರೈತರಿಗೆ ಹುಲ್ಲೊದಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಉತ್ತಮರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡಿದಾರೆ. (ಬಾತ್ಮಿ).....ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು.... ?

★

★

★

ನೆಲಗಡಲೆಕಾಯಿಯನ್ನು “ ಮೈಸೂರು ಬಾದಾಮಿ ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು ಕಡೆಗೂ ತಮ್ಮ ಮಾತೇ ನಿಜ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ !

★

★

★

—○—

“ ಇದನ್ನ ಸಿನಿಮಾದವರೇ ಮಾರ್ತಾರ ? ”

== ' ಚಾರು ' ಮದುವೆ ==

—o—

ಚಾರು ಮದುವೆಯನ್ನು ಅದೇ ಲಗ್ನದಲ್ಲೇ ಅದೇ ಊರಲ್ಲೇ ನಡೆಯಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದು. ಹರಿವಾಯುಗಳಲ್ಲ.... ..ಅಮ್ಮಾವರು.

ಅಮ್ಮಾವರಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಸಾಹೇಬರಿಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂರುವಿಸೇ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಚಾರು ಅವರ ಕೊನೆಕೊನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗು. ಅವಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಪಡೆದು, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ಕಲ್ಲು ಬೆಂಚಿನಮೇಲೆ ಕೂತುಬಿಡಬಹುದು. ಪೆನ್‌ಷನ್ ಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ತೀರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ತಾವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಮದುವೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಸಾವಿರ ಅನುಕೂಲಗಳುಂಟು. ನೂರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಚೇರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನೇ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಅಟ್ಟಿದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರಂಜಾಮು ಕಾಯಿಪಲ್ಕು ಬಾಳೆಎಲೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಸಿದ್ಧ. ಅಧಿಕಾರಿ ಅಂದರೆ, “ ಭಯಕೃತ್ ಭಯನಾಶನಃ ” ಹಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿರಿ—ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವೇ ಗೋಡೆಮೇಲೆಲ್ಲ ಬರೆದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಪಟೇಲ್ ಶಾನುಭೋಗರುಗಳಿಂದ ಸೇವೆಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೇಕಾದ ಅಳತೆಗೆ ಚಪ್ಪ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸಲಾನಿನವರೇ ವಾಲಗದ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ಸು ಕಂಟ್ರೋಲು ಕಾನೂನು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ವಿನೀತರಾದ ಅಚ್ಚುಕೂಟಗಳು ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಜವಾನರೇ ಆಫೀಸ್ ಸೈಕಲ್ ತುಳಿದು ಹಂಚುತ್ತಾರೆ ಭತ್ತದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಕಲಾಯಿ ಇರುವ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ, ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಲಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌದೆಯನ್ನು ತರಿಸಬಹುದು. ಜವಾನರು ಒಡೆದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಗುಮಾಸ್ತೆಯರು ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೈಲು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲೇ ಬೀಗರನ್ನು ಕರೆಸಿ ರವಾನಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದು. ಸಂಗೀತದ ಖಯಾಲಿ ಇರುವ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಅಕೌಂಟೆಂಟರುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ, ಕಚೇರಿನೂ ಆಯಿತು ಅನ್ನಿಸಿಬಿಡಬಹುದು.....ಅಂತೂ ಇಂತೂ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ವೈಭವವನ್ನು ನಾಲ್ಕಾಣೆಗಳಲ್ಲೇ ನಿಭಾಯಿಸಿಬಿಡಬಹುದು

ಅಲ್ಲದೆ, ಅಧಿಕಾರ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವಾಗಲೇ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ, ಹತ್ತಾರು ಊರುಗಳಿಂದ ಸಾಹುಕಾರರುಗಳೂ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳೂ ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರುಗಳೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ಇಸಮುಗಳೂ ಸೇರಿ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸದ್ಯಃ, ಸರ್ಕಾರದವರು, ಕೂಡದು ಎಂದು ಇದನ್ನು ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ನಿರೋಧಿಸಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಮುಂಜಿ ಮುಂತಾದ

ಕುಟುಂಬ ವಿಷಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಕೊಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬಂದ ಬಡಪಾಯಿಗಳು ತಂದ ಬೆಳ್ಳಿತಟ್ಟೆ, ಬಟ್ಟಲು, ಪನ್ನಿರಾದಾನಿ ಪಠ ಪೌಡರ್‌ಬಾಕ್ಸು ಕುಂಕುಮದ ಭರಣಿ ಸಾಬೂನುಪೆಟ್ಟಿಗೆ ದೇವರು ದಿಂಡರು ರೈಲುಚೊಂಬು ಪೆನ್ನು ಪೆನ್‌ಸಿಲ್ಲು ಬಾಚಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ—ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೂ ಪೊಲೀಸರು ಏನೂ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ತಾನೆ, ದೊಡ್ಡವರೂ ಕೂಡ “ಶುಭಸ್ಥಿತಿ ಫೌಂಡ್ರಿ”, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಮಾಡು, ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವುದು.

ಹಿಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲೂ ಉಳಿತಾಯ ಹಾಗೂ ವರ ಮಾನಗಳ ಮೊತ್ತ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಏರುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು, ಸಾಹೇಬರ ಸಾಹೇಬ ತನ ಏರುತ್ತ ಬಂದಹಾಗೆಲ್ಲ.

ಈಗ ಅವರು ‘ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರು’, ಪೆನ್‌ಷನ್ ಪಡೆಯುವಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ಏರಿತ್ತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂದಿಗ್ಧಸಮಯ.....ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಜೀವದಾನ ಮಾಡುವರೋ ಏನೋ, ಎಂಬ ಆಸೆ ಅವರಿಗೂ, ಎಂಬ ಭಯ ಜಿಲ್ಲೆಯವರಿಗೂ, ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅದು ಅವರಿಬ್ಬರ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು, ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಗ್ರಹಚಾರ ವಶಾತ್ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಮೂರನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ನಿವೃತ್ತರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಚಾರುವಿಗೆ ವರಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಹಿಂದಿನ ಶುಕ್ರವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಅಮ್ಮಾವರು 25ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಲಗ್ನದಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ನಡೆದು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದದ್ದು. ಬಂದದ್ದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ, ಎಂಬುದೇ ಅವರ ಆಸೆ.

ಲಗ್ನವತ್ತಿಕೆ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತಲೂ, ಸಾಹುಕಾರರುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪೀಕಲಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಉಡುಗೊರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೇ ಬೇಡವೆ? ಅಸ್ತಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗಾದರೆ, ಆಗಲಿ, ಬಿಡು, ಅದೂ ಒಂದು ಚಂದ, ಅಂತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಡೋಣವೆ? ಸೂರ್ಯ ಅಸ್ತಮಿಸದೆ ಹೋದರೆ, ಗತಿ ಏನು? ಮತ್ತೆ ಒಂದುವರ್ಷ ಇದೇ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ‘ತಿಷ್ಠತಿ’ ಅಂತ ಕೂತುಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಾಡುವುದೇನು?.....ಅವರೂ, ಪಾಪ, 24ನೇ ತಾ|| ತನಕ ಕಾದರು.....ಯಾವ ಸಮಾಚಾರವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್ ಕಂಡ ಕೈರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು, ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಊಹುಂ, ಸುದ್ದಿ ಇಲ್ಲ. ಹಾಳು ಜೀವದಾನದ ಸುದ್ದಿ ಇಲ್ಲ, ಅಂದಮೇಲೆ, ಒಳ್ಳೇ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಆರ್‌ಡರಾದರೂ ಬರಬೇಡವೆ? ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ

ಸಂಪುಹೂಡಿದರೆ ಅದೊಂದು ತರಹ ; ಆದರೆ, ಹಲವರು ಹಲ್ಲುಕಿರಿಯುವುದು, ಹಲವರು ಮುಸುಡಿ ತಿರುಗಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ? ಸಾಹೇಬರು ಮರೆತರೂ ಅಮ್ಮಾವರು ಜ್ಞಾಪಕ ಕೊಟ್ಟೀಕೊಡುತ್ತಾರೆ ..... ಈ ಡೋಲಾಯಮಾನದಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡಿದರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀಮಂತರೆಲ್ಲ.

ಲಗ್ನದ ದಿನ ಬಂತು .....ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಬೆಳಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಬರಿದಾದುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟಲುಗಳೆಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಕೆಟ್ಟುಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಮಹಾಜನಗಳ ಕೊಂಕುಳನ್ನೇರಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆ ಗೇಟಿನೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಕೂತುವು.

ವಘೂವರರು ಗೆಂಡಹೆಂಡಿರಾದರು ಅದೇಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೊಬ್ಬ ತಂತೀಜವಾನ ನುಗ್ಗಿದ. ಆತ ಕೊಟ್ಟ ಕವರನ್ನೊಡೆದು ಸಾಹೇಬರು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಉಡುಗೊರೆ ದಾತ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಅವರ ಮುಖಭಾವವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ... . ಜೀವದಾನದ ತಂತಿಯೋ, ಅಥವಾ ... ? ಸಾಹೇಬರು ಅಮ್ಮಾವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಅಮ್ಮಾವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಪೆನ್ ಪೆನ್ ಆರ್ಡರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ತಂತಿಯ ವಿಷಯವೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದುಹೋಯಿತು.

ವ್ಯಾಕೆಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲ ಚಪ್ಪರದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಕೊಂಕುಳುಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಬಂದುವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಬೆಳಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಭರ್ತಿಯಾದುವು.

— 0 —

ರಾಜಕೀಯ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ. ನಾಸ್ತಿಮೂರ್ತಿ ಅಮೆರಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಜಿನ್ನಾ ಅವರು.

—ಹೋದ ಅಮೆರಿ ಮಾತು, ನಡೆಸಿಕೊಡಿ ಎನ್ನುವಷ್ಟಾಯಿತೆ—

*

*

*

ಹೂವಿನ ತೋಟಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ತರಕಾರಿ ತೋಟಗಳು ಬೆಳೆಸಬೇಕು,
(ಸಲಹೆ)

—ಅದಕ್ಕೇ ಇರಬೇಕು, ನಾಜೂಕು ಹೆಂಗಸರು ಸೊಪ್ಪು ತೆನೆಗಳಿಂದ ಸಿಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು.

*

*

*

೮

ಈ ಪ್ಯಾಲಿಸ್ಟೈನ್ ನಿಯೋಗಮಂಡಳಿ

— ೦ —

ಇಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಲಿಸ್ಟೈನ್ ಎಂದು ಒಂದು ಊರಿದೆಯಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯೆಹೂದಿಗಳು ಎಂಬ ಒಂದು ಜನಾಂಗದವರು ಇದಾರಂತೆ. ಹಾಗೂ ಅರಬರು ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಜನಾಂಗದವರೂ ಇದಾರಂತೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲಾ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಂತೆಯೇ ಹಣಾಹಣಿ ಜಗಳ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಯೆಹೂದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಚಳುವಳಿ ಹೂಡಿದರಂತೆ. ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವೇ ಬೇರೆ. ನಮಗೇ ಬೇರೆ ಯೆಹೂದಿಸ್ಥಾನ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು. ನಾವೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲಿ ಬಾಹುಳ್ಯ ಹೊಂದಿದವರು. ಅರಬ್ಬರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ನಾವು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಾರಾಡ ಹತ್ತಿದರಂತೆ — ನಮ್ಮ ಕೇಳಿಕೆಗೆ ಒಪ್ಪದೆ ಹೋದರೆ, ತ್ರೈಮೂರ್ಲೇನನಿಗಿಂತ ಜೋರಾಗಿ ರಕ್ತಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಎಂದರಂತೆ—ಏನೇನು ಹೆದರಿಸಿದರೂ ಅರಬ್ಬರು ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಆಗ ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿಯ ಯೆಹೂದಿಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕುಶಾಗ್ರಬುದ್ಧಿಯ ತರುಣನೊಬ್ಬನಂದನಂತೆ — ನಮಗೆ ಚಾಲೂಕಿನ ಮುಖಂಡನೊಬ್ಬನು ಬೇಕು. ಈ ಯೆಹೂದಿಸ್ಥಾನದ ನಿರ್ಮಾಪಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಈ ಸ್ಥಾನ್‌ಬಲವಿರುವ ಶ್ರೀಯುತ ಜಿನ್ನಾರವರನ್ನೇ ಭಾರತದಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡುವ; ಹೇಗೂ ಅವರು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಹಿರಿಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಗೆರೆಮಡಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳು, ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಆರಾಧಕರು. ಅವರನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡೋಣ ಎಂದು.

ಯೆಹೂದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭಲೇ ಭೇಷ್ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದರಂತೆ. ‘ ಸ್ಥಾನ್ ಸ್ಥಾಪಕ ರಾದ ’ ಶ್ರೀ ಜಿನ್ನಾರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಯೆಹೂದೀಸ್ಥಾನ್ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹೂಡಬೇಕೆಂದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ನಿಯೋಗವೊಂದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿರುವರಂತೆ.

ಜೆಂಗೀಸ್ ಖಾನ್ ಗೋತ್ರೋದ್ಭವರು ಈಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ—ಖುದಾನೇ ಬಲ್ಲ.

“ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಹೊನ್ನಪ್ಪ ಭಾಗವತರ್, ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಜೀವರತ್ನಂ ಮುಂತಾದವರು ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದಾರೆ” (ಸತ್ರಿಕೆ)....ಹಾಗಾದರೆ, ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮಿಳು ಚಿತ್ರಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೇವೆಯನ್ನೇ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದಾರೆ !

ಡಿಲ್ಲಿ — ಮಾತುಕತೆ

—೦—

(ಜನಪದಗೀತೆ)

ಚರ್ಚೆಲ್ಲ ನತ್ಲಾಗೆ — ನೂಕಿದ್ದ ಆತ್ತಿ
ಖರ್ಚೆಲ್ಲದ್ದನ್ನೊಂದು — ಎಂ.ಪೀ.ನ, ಜಾಣ
ಖರ್ಚೆಲ್ಲದ್ದನ್ನೊಂದು ಎಂಪೀನ ಇಂಡ್ಯಾಗೆ
ಅತ್ಲಾಗಿಂದಿತ್ಲಾಗೆ ಸುತ್ತಿದ್ದ, ಜಾಣ
ಅತ್ಲಾಗಿನಿತ್ಲಾಗೆ ಅಲೆದಂಥ ಮೆಂಬರು
ಐ ಎನ್ಯೆ ಆರ್ ಐ ಎನ್ — ಕೂಗಿದ್ದು, ಜಾಣ
ಐ ಎನ್ಯೆ ಆರ್ ಐ ಎನ್ — ಕೂಗಿದ್ದ ಕೇಳಿ
ಅತ್ತಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಂತರು, ಜಾಣ
ಅತ್ತಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಂತಂಥ ಮೆಂಬರು
ಪೆತ್ತಿಕ್ಕನತ್ಲಾಗೆ — ಕಳಿಸಪ್ಪ ಜಾಣ

ತಂದನು ತಾನಾನಿ ತಾನು ತಾನು ತಂದನೊ

ಪೆಧಿಕಲಾರೆನ್ಸನು ಎರಿದ ಪುಷ್ಪಕ
ನೌಕಾಸಿಕಂದರ ಕರೆದನು ಕ್ರೆಪ್ಪನ
ಮೂಡಲಗಗನವ ಭ್ರೂನೆ ಭೇದಿಸಿ
ಕರಾಚಿನೆಲದಲಿ ಭರಾಟೆಯಿಂದಲಿ
ಗಿರಗಿರತಿರುಗುತ ಇಳಿದರು ಮೂವರು
ತಂದನು ತಾನಾನಿ ತಾನುತಾನು ತಂದನೊ

ಒಂದರೆ, ಬಿಸಿಲಲಿ ಬರಗಾಲ ಡಿಳ್ಳಿಲಿ
ಕರೆದರು ತಂತಿಸಿ ಬರೆದರು ಓಲೆಯ
ಭೋಪಾಲ ಭೂಪಾಲ ಮದನಿ ಮೌಲಾನರ
ಅಂತೋಣಮಣಿಬೆನ್ನ ಚತ್ತಾರಿ ಲಾಸನ್ನ
ಸೀ ಪಿ ಸೀ ಆರರ ಜಪ್ಪು ಜಿನ್ನಾಗಳ
ಟೇಕೊಟ್ಟು ಕೂರಿಸಿ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಕುಲುಕಿಸಿ
ತಂದಾನು ತಾನಾನಿ ತಾನು ತಾನು ತಂದನೊ

ಮೆಯಲಲ್ಲಿ ಬಂದರು ಜೆಯಲಿಂದ ಬಂದರು
ಕೆಡಿಕಾರನುಡಿಬೀರಿ ಬಿಗಿಬಿಗಿ ಬೀಗುತ
ಹಾಂಗೂಮ್ಮೆ ಹೀಂಗೂಮ್ಮೆ ಅರಿತೋರು ಮರೆತೋರು
ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣಾನೂ ಬಗಲಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೇನೂ
ಮತಿಕೊಡೋ ಮಾದೇವ ಗತಿಕೋರೋ ಇಗ್ಗೇಶ
ತಂದಾನು ತಾನಾನಿ ತಾನು ತಾನು ತಂದನೊ

ನೂರೈದು ಡಿಗ್ರಿಗೆ ಮೂರೈದು ದಿನದಲ್ಲಿ
ನೂರೆಂಟು ತಾಪ ತ್ರಯಕೇಳೋ, ಜಾಣ
ನೂರೆಂಟು ತಾಪ ತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ'
ತಲೆಯೊಳಗೇನೇನೊ ಥಳಮಳ, ಜಾಣ
ತಲೆಯೊಳಗೇನೇನೊ ಥಳಮಳ ತಂಪಿಗೆ
ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶಾನ ಸುತ್ತಿಬಂದು, ಜಾಣ
ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶಾನ ಸುತ್ತಿಬಂದು ಮೂವರು
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಕಿಡಿಯಾಳ ಕರೆವರು, ಜಾಣ

—ಸಾಟಾಳಿ

—o—

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ—ಶಿರೋನಾಮೆಗಳು

“ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೆ ಅಭಾವ ”
“ ದೇವಿ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಬೇಕು ”
“ ಜರ್ಮನಿಯ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ”
ಆಹಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾನು ಕಟಕಟಿಯಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ :

—

ಶ್ರೀಮಂತರು ಮಂತ್ರಿಪದವಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ಊರಿಗೆ ಇದೇ ಅವರ ಮೊದಲ
ನೆಯ ಪ್ರವಾಸವಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಆದರದ ಸ್ವಾಗತವೀಯಲಾಯಿತು....(ಬಾತ್ಮಿ)
ಇನ್ನು ಅವರು ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗದಿರುವುದೇ ಮೇಲು.

—

ನವೀನ ಗಾದೆಗಳು

(ನಾನಾತರಹದ್ದು)

ಪೂಜೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಂತ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿ
ಕೊಡೋರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬೇಡೋರು ಬಹಳ
ಕೂಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಜ್ಜಾಯ
ಬರೀಬಾಯಿ ಆಡಿಸೋರಿಗೆ, ಸ್ಲೋಗನ್ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ
ಓಡಿಹೋಗೋ ಇಂಗ್ಲೀಷರು, ಒಡೆದುಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ ?
ಇಲ್ಲದ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿದ,
ಬುಂಡೆ ಆಲಿ ಜಗಳ ಉಂಡುಮೆರೆಯುವ ತನಕ
ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಾತು ಡಿಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೇ ?
ಉಂಡಮೇಲೆ ಇಂಡ್ಯಾನ ಎರಡು ಬಗಿಯಬಹುದೆ ?
ಕುರಿಕಾಯಿ, ತೋಳ, ಅಂದರೆ, ನೀವುನೀವೇಕಾದಿ, ಅಂತಂತೆ
ಕೊಡೋಕೆ ಕೈನೀಡಿದಮೇಲೆ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ ಯಾಕೆ ?
ತುಂಬಿದವರ ಕೂಡ ತುಳುಕಾಡಬಾರದು
ಮಧ್ಯಸ್ಥರಿಲ್ಲದ ಊರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತೇ ಲೂಟಿ
ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿದಮೇಲೂ, ನನಗೆ ಸೀತೇನೆ
ಬೇಕು, ಅಂದನಂತೆ
ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೂಶ್ಮಾಂಡ ತಂದರು
ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕವಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕವನ ಬರೆದನಂತೆ

== ಶ್ರೀ ಪುರದ ಭಾಗ್ಯ ಶ್ರೀ ==

—o—

ಶ್ರೀ ಪುರದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಹಸುರು ಗುಡ್ಡ ; ಅದರ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಬಿಸಿಲಲ್ಲೂ ಇಳಿ ಬಿಸಿಲಲ್ಲೂ ಥಳಥಳಿಸುವ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಅಂಜನೇಯ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಭಾರತೀಯ ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ರೀತ್ಯಾ ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಊರು ಚಚ್ಚಾಕವಾಗಿ ಜೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಕಣ್ಮನಗಳಿಗೆ ಅಹ್ಲಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ನಡುವಣ ಚೌಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬುಗ್ಗೆ ! ಕಟ್ಟಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಂದು ಗೋಪುರ. ಗೋಪುರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನ. ನಯನಮನೋಹರವಾದ ಅಂಗಡಿ ಸಾಲುಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನ ನಲಿನಲಿಯುತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಸದಾ ಹುಡುಗರ ಆಟವಾಟದ ಗದ್ದಲ ; ಹುಡುಗಿಯರ ಕಿಲಕಿಲನಗು ; ಓಲಗದ ಇಂಪಾದ ಗಾನ. ಮಗಮಗಿಸುವ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪರಿಮಳ.

ಆದರೆ, ಇದು ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಈಗ ಶ್ರೀ ಪುರವು ನಾಗರಿಕತೆಯ ನಾಜೋರಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ. ರೈಲು, ಬಸ್ಸು, ಕೋರ್ಟು, ಕಚೇರಿ, ಬ್ಯಾಂಕು, ಗಿರಿವಿ ಅಂಗಡಿ, ಪಡಕಾನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬೇರುಬಿಟ್ಟವೆ. ನಾಲ್ಕು ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರಗಳೂ, ನಲವತ್ತು ಹೋಟಲುಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಪರಿಕರಗಳಾಗಿ ಸಲೂನುಗಳೂ, ಟೆಷಧಿ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ನೀಲಿ ಆಕಾಶದೊಳಕ್ಕೆ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಗುಳುವ ಆರೇಳು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳೂ ಬೆಳೆದಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಶ್ರೀಪುರದ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ವೈಪ್ರೋಟೀಯ ವಿಷಸರ್ಪವು ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ

ಜನರ ವ್ಯಸ್ತಿ ತಾಕುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಾಹಿರಾತುಗಳ ಕ್ರೂರ ಬಣ್ಣಗಳು ಅದನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿವೆ. ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರ್ ವಿಸ್ತೃಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು ! ಗೋಪುರಗಳ ಮೇಲೆ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು ! ಸಂಗೀತ ಮಂದಿರಗಳ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಹೊಗಳಿಕೆ ; ಶಾಲೆಗಳ ಮುಂದೆ ಸೇದುಬತ್ತಿಯಿಂದಾಗುವ ಆನಂದದ ವಿವರಣೆ ; ಅಶಕ್ತ ಪರಿಪಾಲಕ ಸಂಘದ ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ಧಾತುಪುಷ್ಟಿ ಲೇಹದ ಸ್ತೋತ್ರ ! ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ; ಎಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಕಜ್ಜಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಮುಲಾಮನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಚೀಲಗಳು ! ಮೈನಾತ ಗೂರಲು ಪೀರಂಗಿಹುಣ್ಣು ಇವುಗಳ ಘೋರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಚಿತ್ರಗಳು ! ನೀರಿಲ್ಲದ ಕೆರೆ ಏರಿ ಮೇಲೆ, ಸಾಲಾಗಿ ಡೊಂಕಾಗಿ, ಸ್ನಾನದ ಸಾಬೂನುಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು. ಅನಾಧಾಲಯಗಳೆದುರು ಜೀವವಿಮಾ ಕಂಪನಿಗಳ ಕೂಗು ಚಿತ್ರಗಳು. ವಾಟರ್‌ವರ್ಕ್ ಕೊಳಗಳ ಸುತ್ತ ದೈರಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು. ಮೂಗರ ಪಾಠಶಾಲೆ ಮುಂದೆ ಮೂಕ್ಕುವೊಡೆ,

ಜೂವಿನ ಕಪಿ ಬೋನೆದುರು ಕರೀಇಂಗು, ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮಠದ ಮುಂದೆ ನೀಳಕೇಶಿ
ತೈಲ, ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣಾ ಕಚೇರಿ ಮುಂದೆ ಜೀರ್ಣಾಳ್ ; ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಮೈದಾನದ
ಸುತ್ತ ದಂತವೈದ್ಯರ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ನೋಟೀಸುಗಳು,....ಹೀಗೆ
ಶ್ರೀಪುರ ಜಾಹಿರಾತ್ ನಗರವಾಯಿತು.

ರಸ್ತೆಗಳ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಲುಮರಗಳ ಬುಡದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸೀತೆ ಶಕುಂತಲೆ
ಯರು ; ಅವುಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳ ಮೇಲೆ, “ಲತೆಯೊಡನೆ ಬಳುಕುತ್ತ ನಲಿವ ಶೃಂಗಾರ
ವಲ್ಲರಿಗಳಾದ” ಸೌದಾಮಿನಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಬೃಹದ್ದೇಹಿನಿಯರ
ಚಿತ್ರಗಳು. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪದ |ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಮಿರುಮಿರುಗುವ ಕಿರುತಾರೆ
ಗಳು ; ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು. ಹೋಟೆಲ್ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ
ನೋವಿನ ಮದ್ದು ; ಬಡವರ ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮುಂದೆ ಕಾಶ್ಮೀರಶಾಲುಗಳು, ವಜ್ರ
ದುಂಗುರಗಳು ; ಹಣವನ್ನು ಳಿಸಿ, ಎಂಬ ಪ್ರೇರಕ ಪ್ರಚಾರಗಳು !

ಈಗ, ಶ್ರೀಪುರದ ಬೀದಿಗಳ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರುಗಳೇ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಮರೆತು
ಹೋಗಿವೆ. ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು
ಹತ್ತಾರು ಕೋಮಿನ ಮುಖಂಡರನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ಊರಿನ ರಸ್ತೆಗಳಿಗಿಟ್ಟು, ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ
ನಾಮ-ಲಿಂಗಾನು-ಶಾಸನಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ಜನರಿಗೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿವೆ. ಖಾರಾಷೂ
ಬೀದಿ, ನೂರೊಂದು ಬೀದಿ, ತಮಾಂಗಲ್ಲಿ, ಕಸೋ ಪಾರ್ಕ್, ಅನ್‌ಕ್ಲೀನ್ ಚೌಕ್-
ಹೀಗೆ ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಿಂದಲೇ
ಜನರು ಗುರುತಿಸುವರು.

ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮನೆಯ ಗುರುತು ಹೇಳಬೇಕಾದರೂ, “ನೋಡಿ ! ಆ
ನಾಯಿಮಾರ್ಕ್ ಬಿಸ್ಕತ್ತಿನ ಜಾಹಿರಾತು ಇದೆಯಲ್ಲಾ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಎಣೆ
ಸುತ್ತ ಬನ್ನಿ, ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಕರಡಿ ಹಲ್ಲುಪುಡಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ, ಅದರೆದುರಿಗಿರು
ವುದೇ ನಮ್ಮ ಮನೆ, ಮನೆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕರೀಂ ಶಾಯಿ ಗುರುತಿದೆ” ಎನ್ನು
ವರು. ನಂಟರಿಷ್ಟರು ಕಾಗದ ಬರೆಯುವಾಗಲೂ, ಟಪಾಲಿನವನ ಸೌಕರ್ಯ
ಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಪತ್ರ ತಲಪುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ, “ಶ್ರೀಮಾನ್....
....ರು, ಬಿಂ. ಕೆ. ಸ್ನೋ ಜಾಹಿರಾತೆದುರು, ‘ಪರಿಮಳದ’ದ ಗಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಪುರ” ಎಂದೇ
ವಿಳಾಸ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವರು.

ಶ್ರೀಪುರದ ಜಾಹಿರಾತುಗಳೆಲ್ಲ, ಇತರ ಊರುಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿಗಳ
ಚಿತ್ರಗಳೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸಿಗರೇಟು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಸಿಂಗಾಡಿಗಳು, ಸ್ನೋ
ಸಹಿತದ ಸ್ನೋವೈಟುಗಳು, ಗಂಡನ ಜೀವವಿಮೆಗಾಗಿ ಜೀವ ಹಿಡಿದಿರುವ ಅರ್ಧಾಂಗಿ
ಯರು, ಮುಂತಾದವರೇ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ. “ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂಚ ಚಿತ್ರಂ ಪುರುಷಸ್ಯ

ಭೋಗ್ಯಂ ” ಎಂಬ ಆರ್ಯೋಕ್ತಿಯನ್ನ ನುಸರಿಸಿ, ವ್ಯಾಪಾರಗಾರರೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನೇ ನಾನಾರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಗೆಡಿಸಿದ್ದರು. ಆಯಾ ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಕತೆಗಾರರ ಕೂಲಿ ಅನುಭವ ವಯಸ್ಸು ವೈಖರಿ ವಿಲಾಸ ಸಂಯಮ ಗೆಳೆತನ ದಮನ ಇವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆ ಚಿತ್ರಗಳೂ ನಾನಾ ಭಾಗಿಗಳನ್ನು ತಾಳಿದ್ದುವು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ, ಮುಗ್ಧಮೋಹನರದನೆಯರು, ಮಾಧುರ್ಯ ಹುಬ್ಬಿಗರು, ಲಾವಣ್ಯ ಲಕುಮಿಯರು, ಶ್ರೀಪುರದ ಕವಿಕುಮಾರನೊಬ್ಬ ಆ ಧೃಶ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು,

ಚಿತ್ರಕಲೆಕುವರಿಯರೆ ' ವ್ಯಾಪಾರಸಾಧಕರೆ !

ಶ್ರೀಪುರದಲೋಡಾಡ್ವ ಸಾಧು ಜನರಂ

ಭಾವವಿನ್ಯಾಸವೈಕೃತಿಗಳಂ ಬೆರಗುವಡಿಸಿ

ಕಸಕಾಗಿ, ಕಿಸೆ ಕಾಸ, ನೀವಿಂತು ಕಸಿವುದೇಕೆ ?

ಎಂದು ಕಾವ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾನೆ. ಕಾಮಿನೀ ಕಾಂಚನಗಳನ್ನು ತೊರೆದ ಕಡುತವಸಿಗಳಿಗನೇಕರಿಗೆ ಶ್ರೀಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಆತ್ಮಸಂಯಮ ಸಾಲದೆಹೋಯಿತು ... ಮೊನ್ನೆ, ಅವ ಸನ್ಯಾಸಿ ಮಠವು ಹರಾಜಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು .....ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಸತ್ಯವ್ರತರಾದ ಹಲವು ಜನರು ಶ್ರೀಪುರವನ್ನು ಈಗ ಶ್ರೀಪುರ ವೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದಾರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೌರುಷ ಉಡುಗಿಹೋಗಿದೆ.

—ಪಾಟಾಳಿ.

ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿದು ತಾ ಮನೆಗೈದಿ ಮಡದಿಯನು ಉಣಬೇಡುವವ ಕೋಣ |
ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳ ಜಠರಾಗ್ನಿ ಗಾಘೃತಿ ಕೇಳುವಾತನೆ ಕೋಣ ||

ಹೊಗೆಯಾಗಿ ಕಿಡಿಯಾಗಿ, ಗೊಣಗುವಾಸಾಧ್ವಿಯನು ಬೆದರಿಸುವಾತತಾ

ಕಡುಕೋಣ ||

ಹಗೆತನದಿ ಮೊಂಡಾಟವಾಡುವಾ ಮಡದಿಗೊಂದೆರಡು ಬಿಗಿವಾತನೇ

ಕಾಡುಕೋಣ ||

*

*

*

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತಾಗ— ಕೆಂಪನೆ ಫರಂಗಿ ಹಣ್ಣಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಹಿಂದೂ ಹಣ್ಣು ಎನ್ನುವರೇ ? (ಪ್ರಶ್ನೆ)

..... ಮರಿಯಣ್ಣನ ತಿಥಿ .....

“ಶಾಸ್ತ್ರಗೀಸ್ತ್ರ ಮುಗಿಸಿ, ಮನೆಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬಂದು, ಬಾರೆ ನನ್ ಚೆನ್ನಾ ಅಂತ ಹೊಸ್ಲು ದಾಟಿಸಿ, ಕೂರೇ ನನ್ ಗೊಂಬಿ ಅಂತ ಅಡಿಗೆ ಮನೇಲಿ ಒಲೆ ಮುಂದೆ ಕೂಡಿಸಿ, ಬಡಿಸೇ ನಿನ್ ಪಾಯ್ಸಾನ, ಅಂತ ತಟ್ಟೆ ತೊಳೆದಿಟ್ಟು ಕೂತಿದ್ದೇ ತಡ, ಧೂ ಇನ್ ಮೇಲೆ ಮದುವೇನೆ ಮಾಡ್ಕೊಬಾರ್ದು, ಅಂತ ಹೇಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು, ನನ್ ಎಂಡ್ತಿ”.

“ಒಳ್ಳೇ ತಮಾಷಿ ಕತೇನಣ್ಣ, ನಿಂದು”.

“ಪಾಯ್ಸದ್ ಪಾತ್ರೇನ ಮೂಲೇಲಿ ಮಡಿಗಿಬಿಟ್ಟು, ಸರಕ್ಕನೆ ನನ್ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ನೆಗೆದಳು, ನನ್ ಮಲ್ಲಿ! ಹಿಂಗಾ ಕೂರೋದು? ಮರಿಯಣ್ಣ ಹೀಗೆ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದ ? ಹಿಂಗೆ ಕೂತ್ರೆ ಹಿಟ್ಟಾಕ್ಕೋರ್ಯಾರು? ಅಂತ ಎಗರಾಡಿದ್ದು....ಅಲಲೆಲೆ ಸಿಂಗಾರಿ, ಅಂತ ಒಳಗೊಳಗೇನೆ ಅಲ್ಕಚ್ಚೊಂಡು ಮಣಕ್ಕನೆದ್ದೆ, ಕಾಣ್ ತಮ್ಮಣ್ಣ! ಮರಿಯಣ್ಣ ಅಂಬೋ ಆಳಾದೋನು ಅವಳ ಸತ್ತೋದ ಗಂಡ! ನನಗೂ ಮಲ್ಲಿಗೂ ಆದದ್ದು ಕೂಡಿಕೆ, ಸಲೀಸ್ ಲಗ್ನ ಅಲ್ಲ. ಕತ್ತಿಗೆ ತುಂಬ್ಬಗೆ ವರ್ಷ ತುಂಬಿದರೂ, ಕೂಡಿಕೆ ಅಂತ ಯಾಕಪ್ಪ ಗಂಟ್ಟೆಗೆ ಗಾಣ ಬಿಕ್ಕೊಂಡೆ, ಅಂತ ಬಾಯಿ ಬಡಕೋ ತಾನೇ ಒಟ್ಟಿತುಂಬೊಂಡೆ, ನಾಚ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಜಲ್ಮಕ್ಕೆ!....ಬೆಳಗಾಗಿದ್ದು ಎಮ್ಮೆ ಕರೀತಾ ಕುಂತಿದ್ದೆ, ನೋಡ್ತಮ್ಮಣ್ಣ, ಛಂಗಂತ ನೆಗೆದು ಬಿದ್ದಳಲ್ಲಾ, ಅಲ್ಲಾನೂ! ಉದ್ದಾರಾಯ್ತು, ಎಮ್ಮೆ ಎಡಮಗ್ಲಾಗೆ ಕುಕ್ಕರ್ಬಡ್ತು ಅಮೃತ ಇಂಡ್ತಾರಾ ಯಾರಾದ್ರೂ, ಚಾಂಡಾಲರಂಗೆ? ಎಡಕ್ಕೆ ಕುಂತ್ರೆ ದೇವರೊಪ್ಪೊಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಎಮಧರ್ಮರಾಯ ಎಂಗಿಂಗೋ ರೇಗ್ತಾನೆ, ಅಂತ ಮರಿಯಣ್ಣ ಎತ್ತಿದ್ದ....ಅಂದ್ಕು. ಅವನ್ ಕೂರೋದು ದಿನಾಲು ಬಲ್ಲಡೇನೆ....ಅಂದ್ಕು. ಒಳ್ಳೇ ಗ್ರಾಚಾರ,-ಅಂತ ನಂಗ್ಗೆಗೆ ಗೊಣಕ್ಕೊಳ್ತಾ, ಒಸಿ ಗಂಡಸ್ತನ ತಕೊಂಡು, ಏಯ್! ಉಟ್ಟಿದ್ದಾಗಾಯ್ತು ನನ್ ಗಿದೇ ಅಭ್ಯಾಸ, ಅಂದೆ. ಕೆಟ್ ಕೆಟ್ಟಬ್ಯಾಸ ಬಿಟ್ಟಡೋಕೆ ಪಂಚಾಂಗ ನೋಡ್ಬೇಕೇನು? ಸರಿ ಅತ್ತಾಗೆ, ಅಂತ ಬೆನ್ನೇಲಿಂಕ್ರ ನೀರ್ ಚೆವ್ವಿಸಿದ್ದು. ಈ ಗಂಡ್ಬೀರಿ ಕೂಡ ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಾಡೋ ದೇನ್ ಚೆನ್ನಾಂತ ನಾನೂನೂ ಎಮ್ಮೇ ಆಕಡೆ ನುಗ್ಗೆ.

ಇಂಗೇನೆ, ತಮ್ಮಯ್ಯ, ಕೋಳಿ ಕೂಗ್ತದಲ್ಲ ಆವಾಗಿಂದ ಕೋಳಿ ಕೂಗೋ ಗಂಟಾನು! ಮರಿಯಣ್ಣ ಮರಿಯಣ್ಣ ಮರಿಯಣ್ಣ! ಅವನೆಂತ ಗ್ರಾಸ್ತ, ಅವನೆಂತ ದೊಡ್ಡನಸ್ಸು ಅವನೆಂತ ಅರಿಚ್ಚಂದ್ರ, ಧೂ, ಧೂ, ಧೂ, ಅವನ್ ರಾಮಾಣ್ಯಾನೆ. ನಿನ್ನಂಗೆ ಮರಿಯಣ್ಣ ಕಡ್ಲೆಕಾಯವಳ ಕೂಡ ನಗೋಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನಂಗೆ ಮರಿಯಣ್ಣ ಕುಂಟ್ನಾಯಿ ಕಂಡ್ರೆ ಕಲ್ ಬೀರೋಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನಂಗೆ ಮರಿಯಣ್ಣ ಪಡ್ವಾನೆ ಮುಂದ್ವಾ

ಸೋಗೋವಾಗ ಮೇಲಕ್ಕುಸುರೇಳೆಯೋಕೆಲ್ಲ, ಮರಿಯಣ್ಣನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಹಂಗೆ ಮಾಡುವ, ಹಿಂಗಾಡುವ, ಹಂಗೆ ನಡಿಯೋವ, ಹಿಂಗ ಉಟ್ಟುಕೋವ....ಆ ಸತ್ ನಾರೋಹಣಾನ ಅಟ್ಟದಮ್ಯಾಗೆ ಕೂರಿಸಿ, ನನ್ ಮೂಗ ಮುರಿಯೋಳು, ಯಾಕಪ್ಪ ಈ ಜಗ್ಮೋಯಿನಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ, ಈ ನಿಗ್ನಿಗೀ ನಿಂಗಿ ಉಬ್ಬಾರೋ ಜೋಕೆಗೆ ನನ್ಯಜ ಮಾನ್ನೆ ಮಾರ್ಕೊಂಡೆ ಅಂತ ತಲಾತಲೆ ಚಚ್ಚೋವೆ, ಎಸ್ಸೆ ಗಂಡೆ ಅಂತ ಅಣೆ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಚೋವೆ, ಮದ್ದೆ ಅಂದ್ರೆ ಮಾಡ್ಚೋಬೇಕು ಒಸಾ ಬಸವಣ್ಣ “ಅಂತ ಸಾವಿರ ಸಲ ಅಂದ್ಕೊಂಡೆ ... ನಿನ್ನೆ ಎನಾಯ್ತು, ಅಂತೀಯಾ, ತಮ್ಮಣ್ಣ, ಒರ್ತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ನೆಟ್ಟಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ತಾವ್ವೆ, ಎಂಟಾಣೀಗೊಂದೊಸಾ ಅಗ್ಗ ತರೋಣ ಅಂತ, ನೇಣ್ಣಾ ಕೊಳ್ಳೋಕೆ, ಮನೆ ಮುಂದಿನುಣಿಸೆಮರದಲ್ಲಿ....ಯಾಕೆ ಅಂತೀಯೋ, ಅಷ್ಟು ರೇಜಿಗೆ ಇಡಿದ್ದಿತ್ತು, ಜೀವದ್ದೇಲಿನಾಸೇನೆ ಇಂಗೋಯ್ತು....ಮರಿಯಣ್ಣ ಸತ್ದಿನಾಂತ ಅವಳು ಪಸ್ಚಿಮಾನಿಗೆ ಮುಳುಗೋಕ್ಕೊಗ್ತಾಳಂತೆ, ಅವನ ಎಸರೇಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎಡೆ ಇಡ್ತಾಳಂತೆ, ಒಸ್ಕಂಡ ನಾನೂನೂ ಅವಳ ಜೊತೆಗೆ ರೈಲತ್ತಿ ಆಳಾದೋನಿಗೇಂತ ಒಳೇಲಿ ಮುಳ್ಳಿ ಎಡೆಇಕ್ಕಬೇಕಂತೆ....ರೇಗೋಕೆಲ್ವಾ, ಏಳೋನಿ! ಎಂಗಿದೆ, ಔಮಾನ?”.

“ಚೆ! ಬರೋಲ್ಲ ಅಂದ್ಬಿಡಣ್ಣ! ಮಾತಮಾತ್ಗೆ ಅವಳೇಳಾಳಲ್ಲಾ, ಅದ್ನೆ ತಿರುಗಿ ಬಿಡು ಅವಳೂತಿಗೇನೇ! ವರ್ಷವರ್ಷಾನೂ ಪಸ್ಚಿಮಾನಿಗೆ ನಿನ್ಮರಿಯಣ್ಣ ನಿನ್ ಜೊತೆ ಬರ್ದಿದ್ದೆ, ಅಂತ ಕೇಳೇಬಿಡು”.

“ಬಿಡು, ತಮ್ಮಣ್ಣ! ಮೂರು ಲೋಕಾನೂವೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿ ಹಣೇಗ್ಗಿಟ್ಟಿರೋ ಅವಳ ಮಾತ್ಗೆ ನೀ ಮರುಮಾತಾಡ್ತೆ, ಬಿತ್ತು ನಿನ್ನೆನ್ನೆಗೇನೆ ಏಟು! ಅಂಗಂದೆ, ನಾನು. ತಿತಿಗೆ ಬರ್ದಿದ್ದಾ ನಿನ್ನಾಳ್ತರಿಯಣ್ಣ, ಅಂದೆ”.

“ಅದ್ದೇನಂದ್ಕು?”

“ಅನ್ನೋದೇನು? ಊಂ, ಬರ್ದಿದ್ದ ಬಾಯ್ತುಚ್ಚೊಂಡು, ಅಂದ್ಕು”

“ಅದೆಂಗಪ್ಪ”.

“ಮರಿಯಣ್ಣನಿಗ್ಗುಂಚೆ ಈಸ್ವರಪ್ಪ ಅಂತೊಬ್ಬಿದ್ದಂತೆ....ಮರಿಯಣ್ಣಂದೂ, ಪಾಪ, ನನ್ನಂಗೇನೆ ಪೀಕ್ಲಾಟ, ಅವನದೂನೂ, ಕೂಡಿಕೆ. ಆ ಈಸ್ವರಪ್ಪನ ತಿತಿಗೆ ಮರಿಯಣ್ಣನೂ ಕುರಿಮರಿ ಅಂಗೆ ಅವಳ ಕೂಡ ಪಸ್ಚಿಮಾನಿಗೆ ಓಗ್ತಿದ್ದಂತೆ!.... ಇನ್ನು ನಾನೇನೂ ಮಾಡುವಂಗಿಲ್ಲಪ್ಪ. ಕೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ತಪ್ಪಿಗೆ ನಾನೂನೂ.

ಒಂದು ಮುಳುಗಾಕ್ತೀನಿ, ಒಳೇಲಿ. ನಾನು ಸತ್ತೇಲಾದ್ರೂ, ಬುದ್ದಿ ಬರ್ಲಿ, ನಂಜನಕ್ಕೆ.

|| ಸೀತು—ಒಣವಾಸ ||

—೦—

25-4-45, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11 ಗಂಟೆ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಾಯನಮಃ

ಪೀಠಿಕೆ

ಇಳಿದು ರೂಮಿಂದ, ಮುಂಗೇಟೆಡೆಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟು.
ಬಳಿಕ ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಹಾಸ್ಯದೋಳ್ಯಂಗಮಂ
ತಳೆದು, ಕಶ್ಮಲವೀಧಿಯೋಳ್ ಬಂದು, ಸನ್ಮಿತ್ರನೆಂಬರಾಮ್ಮೇಟು ಸಹಿತ |
ತಳಮಳಿಸಿ ತಿರುಗಿ, ಬಿಸಿ ಟಿಫಿನ ಚಿಂತಿಸುತೆ, ಮುಂ
ದಳೆದುಗ್ರ ಬಸ್ ಜಟ್ಟ ಗಣದಿಂದ ಘೂರ್ಮಿಸುವ
ಬಳೆವೇಟೆ ಹೊಕ್ಕರಡಿಯಿಡುವೊಡಸದಳಮಾದ ಕೆಂವೇಗೌಡಮಾರ್ಗಕೆ ||

ಆಗ, ಸೀತುವಿನ ಪ್ರಲಾಪ

ಎಲ್ಲಿ ಅಶನೋತ್ತಮದ ಪಚನ ಪಾಚನದೆಡೆಗ
ಳೆಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಾಶ್ರಯಂಗಳ ಮಂಗಳಸ್ಥಳಗ
ಳೆಲ್ಲಿ ದೋಸೆಗಳ ಕಂಪೊಗೆದ ಪೊಗೆದಳೆದಗ್ನಿ ಹೊಟ್ಟದ ಗುಡೀರಂಗಳು |
ಎಲ್ಲಿ ವರಿಚಿತವಾದ ಚಮಚನಾಸ್ತ್ರಧ್ವನಿಗ
ಳಲ್ಲಿಗೊಯ್ಯದೆ—ತಿಂಡಿ ಇಲ್ಲದೀ ಕಟ್ಟಡಕೆ
ಮೆಲ್ಲನೇಕೈತಂದೆ, ಮಂಕೆ, ಸನ್ಮಿತ್ರ, ಹೇಳೆನುತ ಸೀತು ಬಿಸುಸುಯ್ದನ ||

ಹಾಸ್ಯಲನ್ನೇ ನೆನೆದು ಗೋಳಾಡುವನು—

ಪಾನಕಕೆ ಕಾಫಿಯಂ, ನುಂಗಲಿಕೆ ಪೊಂಗಲಂ,
ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಕರಿದ ನೀರಂ ಪಡೆದು ರೂಮಿನಲೆ
ನಾನೀಶನಾಗಿರಲ್ಪಾ ಹಾಸ್ಯಲನಗಲ್ದೀಗ ನಾಂ ಬಂದ ಬಳಿಕ |
ಈ ನೆರೆಯೊಳಿನ್ನು ತಿಂಡ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಸ್ವಾಗತಿಪು
ದೇ? ನೊಣಕೂರದುದ್ದವಡೆ ಬೊಂಡುಪೈರಿಯ
ಸ್ಪುನಿನೊಳ್ ಮಧುವುಂಟೆ? ಸನ್ಮಿತ್ರ, ಹೇಳೆಂದು ಸೀತು ಕಳವಳಗೊಂಡನು||

ತಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ಸಿಗದೆ ಸೀತುವಿನ ಪೇಚಾಟ—

ತೊಳಪ ಐಸ್ಕ್ರಿಂ ಸ್ಯಾಲಡ್ಡುಗಳ, ಜಾಂಗೀರು
ಗಳ, ಗರುಗುವಡೆಯ, ಮಿಡಿಬರ್ಫಿಗಳ ರಸಗುಲ್ಲ,
ನಳನಳಪ ಮಡಿಸಿದ ಸವಿಯ ಮುರುಕುಮಂಡಲದ ಕೋಮಲಿತ ಪದರಫೇಣಿಗಳ |

ಡಲಡಾವಿನಲಿ ಕರಿದ ಮಿರುಗುವ ರದನ ಬೂಂದಿ
ಗಳ, ಖಾರಸೇವುಗಳ, ವೋಹನದ, ಹಲವ, ಹ
ವ್ವಳವೆನಿಸ ಖಾರಸ್ವೀಕೃತ ರುಚಿಯನೋಡದೆ ಮಾಣೈನಕಟಿಂದನು ||

ಅಗ, ಸನ್ನಿತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವನು—

ಭಾಯಿ ! ಕೇಳಿಂತಿಂತು ಹೋಟಲೇಶ್ವರನ ರಮ
ಣೀಯ ಭಕ್ಷ್ಯಮಾಲಂ ನೆನೆನೆನೆದು ಹಂಬಲಿಸಿ
ಬಾಯಿ ಶಾಂತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ನೀರೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವೆ, ನೀ ಹಸಿದ ಮೊಸಳೆಯಂತೆ |
ಮೇಯೆ ನಿನ್ನಂ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗಲಾರೆಂ, ಬೀದಿ
ನಾಯವಸ್ಥೆಯೊಳಲೆದೊಡೆಮ್ಮನ್ನವೂ ಸೊನ್ನೆ—
ಹಾ ! ಎಂದು ತೆಕ್ಷಣಂ ಮಿತ್ರ ಗದ್ದದನಾಗೆ ಸೀತು ಮಗುಳಂತೆಂದನು ||

ಸೀತು ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವನು —

ಕಡೆಗೆ ಕರುಣಾಳು ಮಾಲಿಕನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ !
ಕಡುರೇಷನಂಗೈದು, ಬಾಗಿಲಂ ಬಡಿಸಿದಂ—
ಗಡಿಗೆ, ಬಂದಿರುವೆಮ್ಮೊಳಪರಾಧಮುಂಟು, ಸಾಕಿಲ್ಲಿ ಕಿರಲೇಕೆ ನಾವು |
ನಡೆಬೇಗ, ಇಲ್ಲದಿರೆ, ನಮಗೆ ಹಾಸ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ-
ನಡೆಗೆಯೇ ಸುಖವೆಂದು ಸೀತು ಕಂಬನಿಗಳಂ
ಮಿಡಿದಾರ್ತನಾಗಿರಲ್, ಸನ್ನಿತ್ರ ಕಿಡಿದನಾ ರೇಷನಧಿಕಾರಿಗಳ್ಗೆ ||

ಸೀತುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸನ್ನಿತ್ರನ ಆಗ್ರಹ—

ಎಲೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳಿರ ! ಹೆಣ್ಣುಗಳಿರ ! ತೋಳಂ
ಗಳಿರ ! ಶ್ರಮಜೀವಂಗಳಿರ ! ಕುಕ್ಷಿಗಳಿರ ! ಖಳ
ಗಳಿರ ! ಒಣ ಜಂಭಂಗಳಿರ ! ಲಂಚ ಭೂತಂಗಳಿರ ! ಹೊಟೆಲುಗಳ ತೆಡೆವುದು |
ಎಲೆ, ಸಪ್ತದೇವತೆ ! ಜಗಜ್ಜನರ ಜಠರಗಳ
ಸಲಹಿಕೊಂಬುದು, ನಮ್ಮ ಜಿಹ್ವೆಯಂ, ಬರಗಾಲ
ದಲಿ ಪೂರ ! ನಾವನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಹರೆಂದು, ಸನ್ನಿತ್ರ, ಕೈಮುಗಿದನು ||

—ಬಿ. ಸಾ,

— ಅನರ್ಥಕೋಶ —

- ಅನಿಷ್ಟಪಕ್ಷ - ತನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಶಿಸ್ತಿಗಾಗಿ ಸೇರಿರುವ ಪಕ್ಷ
- ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಗೆ - ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ
- ಅವ ಹೇಳನ - ಅವಳು ಹೇಳುವ ಮಾತು
- ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ - ಎರಡೂವರೆ ಸೇರು ಹುರುಳಿ
- ಅಂಧವರ್ತು - ಈಗಿನಕಾಲದ ವಿಮಾನಸಂಚಾರಕರು
- ಇವಹೇಳನ - ಇವಳು ಹೇಳುವುದು ; ಇದೂ ಅವಹೇಳನದಂತೆಯೇ ಸರಿ
- ಏಕಾಂತ - ಕಾಂತನೊಡಗೂಡಿ ಇರುವುದು
- ಕಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ - ಸ್ಕೂಲ್‌ಮಾಸ್ತರುಗಳ ಊಟ
- ಮುಷೀಕೇಶ - ಆಧುನಿಕ ತರುಣರ ಕ್ರಾಪು, ಮುಂತಾದ್ದು
- ಘನಸೂಯೆ - ಘನವಾದ ಅಸೂಯೆ
- ಜಿನ್ನಾಣ - ಬಿನ್ನಾಣದ ಒಂದು ಬಗೆ
- ಜೋಡಶೋಪಚಾರ - ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ
- ಟ್ರೂಮನಸ್ಸು - ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪೆದ್ದ ಮನಸ್ಸು
- ತರ್ಕಟ - ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಠದಿಂದಾದ ಮರ್ಕಟ ಮುಷ್ಟಿ
- ತಿನುಂಗಲ - ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗುವ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿ
- ನುಂಗೀಕರಿಸುವುದು - ಲಂಚವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು
- ಕ್ಷಾಮೋದರ - ಬರೀ ಹೊಟ್ಟೆ.

— ಖಾರಾಂತ

—॥ ನಮ್ಮ ಯಾತ್ರಿಕರಿಂದ ಪತ್ರ ॥—

—s—

ನಾನು, ರಾಜ, ಚಂದಿ, ಸುಮಾರು ಆರು ಮೈಲಿ ಸೈಕಲ್ ತುಳಿದ ಮೇಲೆ, ಸುಸ್ತಾಗಿ ಈ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತಲೆ ಚೆಚ್ಚಿಕುಳ್ಳುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವಹೊತ್ತಿಗೆ, “....ಭಾವಿ” ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆವು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರೆವೆಂದು ಮುಷ್ಕರ ಹಿಡಿದರು ಇಂತಹವರನ್ನು ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ—ನಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕರು! ಊರೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದೆವು. ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಊರು. ನಮ್ಮನ್ಯಾರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಮಾತ್ರ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ—ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಆ ಹುಡುಗರು—ತಾವು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬಹುದೋ ಹಾಗೇ ಇದ್ದರು—ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಗುರುತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದರೆ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ—ಸೂರ್ಯನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ—ಅದಕ್ಕೆನ್ನೂ ರೇಷನ್ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ಅವತ್ತೆಲ್ಲಾ “.....ಭಾವಿ”ಯಿಂದ ಹೊರಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜ-ಒಕ್ಕೇ ಜಟ್ಟಿ-ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಚಪಾತಿ, ಎರಡು ಮಸಾಲೆ, ನಾಲ್ಕು ಉದ್ದಿನೋಡೆ, ಸೇರು ಚೌಚೌ, -ಇವೆಲ್ಲಾ ತೇಗು, ಬಾಯಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ!-ಪಾಪ, ಸುಸ್ತಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಚಂದೀ—ಗರಡೀಮನೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಅವನ ಮನೆ—ನನ್ನ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ನೀವಯ್ಯ ಅಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. “ಐ. ಯನ್. ಎ” ಗೆ ಬೇರೆ ಸೇರಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತಂತೆ!

ಆ ಊರು ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲೇ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದೆವು. ಅಲ್ಲೇ ಸ್ಕೂಲು ಮೇಷ್ಟರದೂ ವಾಸ. ನಮಗೂ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರೂ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಕಾಲಕಳೆದರು.

ಆ ಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ, ಹೊಸ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ, ಹುಡುಗರಿಗೆಲ್ಲಾ, ಅಕ್ಕಿ, ಬೇಳೆ ಮುಂತಾದ ಧಾನ್ಯಗಳ ಆಕಾರ, ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ, ಜಾಗ, ಮುಂದೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ರೀತಿ, ತಿಂದರೆ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾ ಠಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಎರಡು ಕಾಳು ಅಕ್ಕಿ, ಎರಡು ಕಾಳು ಬೇಳೆ—ಹೀಗೇ ಮಿಕ್ಕ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಎರಡೆರಡು ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಗಾಜಿನ ಪೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಜೀಗಹಾಕೆ ಬೀಗದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಚಂದಿ—ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರೋ ಆಹಾರ ಆಭಾವವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಷ್ಟರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಅವರಂತೆಯೇ ಇತರರೂ ಇದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಬರಬಹುದು, ಅಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ನಾನು, ಬಟ್ಟೆಗೂ ಅಭಾವವಾಗಿದೆ ಅಂದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟರು ಅದ ಕೈನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಆಗ ಈಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಿಗಳು ಬರುತ್ತ ವಂತೆ ಬಟ್ಟೆ ಅಂದರೆ ಅದು ತಾನೇ ಮುಖ್ಯ? ಆದರೂ ಈಗ ಕಷ್ಟ. ಜನಗಳು ಹುಷಾರು. ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರಂತೆ. ಅವರ ಪಾಡಂತೂ— “ಸರ್ವೇಜನಾಃ ಸುಖಿನೋಭವಂತು” ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ಈಗ ಪೋಸ್ಟು, ಪೋಲೀಸು, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ, ವೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಟೀಚರ್‌ಗಳಿಗೂ ಏಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಒದಗಿಸಬಾರದು ಅಂದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತು. ರಾಜನ ಮಗ, ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿರೋದು—ತನ್ನ ಟೀಚರ್ ತನ್ನ ಮೂಗಿಗೆ ನಶ್ಯವೇರಿಸುವುದು. ಅವರಿಗಿನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸ್ತಾನೆ ಅಂತ ರಾಜಾ ಜಂಭ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ನಮ್ಮ ಈ ಮೇಷ್ಟರು ನಕ್ಕು, “ಇನ್ನೇನ್ಸ್ವಾಮೀ ಬರ್ಬೇಕು?” ಅಂದು ಒಂದು ಚಿಟುಕೆ ನಶ್ಯವನ್ನು ಮೂಗಿಗೆರಿಸಿ, ಒಂದು ಭಾರಿ ಸೀನು ಶೀದ್ರ, ಈ ರೀತಿ ಶುರುವಾಡಿದರು. “ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗರು—ಮುಂದೆ ಈ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗೋರು—ನಮ್ಮನ್ನೋಡಿ ತಾನೇ ಮೊದಲ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯೋದು? ನಮ್ಮ ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆ, ದರಿದ್ರ ಇವುಗಳ್ಳೆ ನೋಡೀ ನೋಡೀ, ಬೇಜಾರು ಹುಟ್ಟಿ, ದೊಡ್ಡೋರಾದ ಮೇಲೆ ಓದ್ತಾ ಓದ್ತಾ ಅವರ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ನಾಟೋದೇನು? ನಮ್ಮಮ್ಮಲ್ಲಿರೋ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ನಮ್ಮಮ್ಮಲ್ಲಿರೋ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ತಾನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ? ನೀವೇನೇ ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮೀ, ನಾವು ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಲ್ಲಾದ್ರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ನೋರಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ಕಲೀಬೇಕು ಸ್ವಾಮೀ. ಅಂದ್ರೆ ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮೀ, ತಪ್ಪು ತಿಳ್ಳೋ ಬೇಡಿ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇ. ಆದ್ರೂ ವಕ್ಕೇ ಪದ್ಧತಿ ಅಂದ್ರೆ ಯಾರೊಬ್ಬನ ಹಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲ. ಹೋದವರ್ಷ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ರಜದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸ್ಕೂಲು ಹುಡುಗರ ಗುಂಪು ಈ ಹಳ್ಳಿ ಹತ್ರ ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ಹುಡುಗರಿಗೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಸ್ಕೂಲಿನ ಹುಡುಗರ ವಯಸ್ಸೇನೇ. ಅವರ ಆಟ, ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ, ಅವರ ಶುಭ್ರತೆ—ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಹೇಗೋ ಆಯಿತು. ಅವರ ಜೊತೇಲಿ ನಮ್ಮ ಜನ ಹುಡುಗರೂ ಇದ್ದರು. ಅವರೂ ಮಿಕ್ಕವರ ಹಾಗೇ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರನ್ನ ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ಅವರ ಜೊತೇಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಮೇಷ್ಟರು ಏನು ರೀತಿ ಅಂತ? ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ನಾಚಿಗೆ ಆಯಿತು ಗೊತ್ತೇ? ಅಂದ್ರೇನು, ನನಗೆ ಸೂಟು, ಹ್ಯಾಟು, ಬೂಟು ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಯೋರು ವದಗಿಸ್ಬೇಕು, ಷೋಕ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಅಂತಲ್ಲ ನಾಹೇಳೋದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ವೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿರೋಹಾಗೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲೂ, ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗನುಕೂಲವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ಬೇಕು. ನಾವು ಈ ಅರ್ಧ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೋಕೆ, ಈ ಹರಕುಬಟ್ಟೆ ಹಾಕೋಕೆ, ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಕೊಳ್ಳೋದು ಬಿಟ್ಟು, ನಿಜವಾದ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ

ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಂತೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬಡ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳ ಹುಡುಗರ ಮುಂದೆ ತಾನೆ-ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು? ನಾವು ಈಗಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಈಗ ನಮನ್ನಿಟ್ಟರೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು? ಈ ಹರಕು ಬಟ್ಟೆ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಹುಡುಗರು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಯಾರು? ನಮ್ಮ ದರ್ಶನದಿಂದ ಯಾವ ಆಸೆ ತೋರೀತು? ಇನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಎಂತಹ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕರೂ, ಎಂತಹ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ತಯಾರಾಗುವರು? ನಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಚೆನ್ನಾ ಕೊಟ್ಟೂ, ಬರೀ ಒಂದು ಸುತ್ತ ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಗ್ರಹ ಮಾಡಯ್ಯಾ ಅಂದ್ರೆ, ನಾವೇನ್ನಾಡೇವು? ಕಡೇಗಾಗೋದು ಒಂದು ಮಂಗನೇ ತಾನೇ? ಅದಕ್ಕೇ ಮತ್ತೆ ಬರ್ತಾರೆ-ಇವತ್ತಿನ ಹುಡುಗರು ನಾಳೆ-ಜಾತಿಭೇದ, ವರ್ಣಭೇದ, ಮತಭೇದ, ಕುಲಭೇದ-ಹೀಗೇ ನಾನಾ ಭೇದಗಳ್ಳೆಣಿಸ್ತಾ, ಆದ್ರೆ ಏನು-ಈ ಹಾಳು .....ಭಾವೀಲಿ ಬಿದ್ದಿರೋ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಮೇಷ್ಟ್ರ ಕೂಗು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೆ? . ....ಮರೆತೆ ಸ್ವಾಮಿ. ನನಗೇಕೋ ಬುದ್ಧಿ ನೇ ಕೆಟ್ಟೋಯ್ತು, ಬಳಲಿದ್ದೀರಿ. ಮಲಗಿ" ಅಂತ ಹೇಳಿ "ಎ. ಕ್ಯಾಸ್" ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೊಕ್ಕ.

ರಾಜ ಚಂದಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ನನಗೂ ಜ್ಞಾಪಕ.

—“ಕೇಫ”.

ಅಕ್ಕಿ ಅಭಾವದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಇನ್ನಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ—ಬೇಕಾದರೆ ಅರಳು ತಿನ್ನಿ ಎಂದು ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ.

೧೯೪೩ ರಲ್ಲಿ ತರುಣನೊಬ್ಬನ ಮದುವೆಗೆ ಲಗ್ನ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಆತ ಆಗ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ. ಇದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ....ನಾಳೆ ಅದೇ ಮದುವೆ ನಡೆಯಲು ಏರ್ಪಾಟಾಗಿದೆ.

“ಪರಂಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಲಂಗ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಂತು ಪ್ರಕಾರ ಮಾರುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಸೀರೆಗಳನ್ನೂ ಏಕೆ ಮಾರಬಾರದು?” (ವಾಚಕರ ಪ್ರಶ್ನೆ) ಪರಂಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಂತೆ, ಮೊದಲನೆಯ ಕಂತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಟ್ಟು ತಿರುಗುವುದು ನಮ್ಮವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ವಾಕ್ಚಿತ್ರ—(ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆ. ಏಪ್ರಿಲ್ 1946. 100 ಪುಟ. ಬೆಲೆ 8 ಆಣೆ)

ಓದತಕ್ಕ ಲೇಖನಗಳೂ, ನೋಡತಕ್ಕ ಚಿತ್ರಗಳೂ, ಹಲವಿವೆ. ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವರು, “ಉತ್ತಮಸಾಹಿತ್ಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನು ಚಲನ ಚಿತ್ರರಂಗಕ್ಕೆ ಅಳವಡುವಂತೆ ಕಥೆ ಬರೆಯಲಾರ ” ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ! ಶ್ರೀ ಶ್ರೀರಂಗರು, ಯಾವುದೋ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿ, “ನನ್ನಂತಹನಿಗೂ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ” ವೆಂದು ಸಮ್ಮತ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ! ರಾಮರಾವ್ ಅವರು ನಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಂತೆ ಚಲಚಿತ್ರವೂ ಒಂದು ಕಲೆ ಎಂದು ‘ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ’ವಾಗಿ ಹೇಳಿದಾರೆ. ಚಲಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ನಾಟಕ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದೂ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದಾರೆ. ಚಿತ್ರ ನಟಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಪಾದಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಿಗ್ದರ್ಶಕರೊಬ್ಬರು, “ವಿದ್ಯಾವತಿಯರಾದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ತರುಣಿಯರನ್ನು ಅಭಿನಯರಂಗಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವರನ್ನು ವೇಷಭೂಷಣ ಶಾಖೆಗೆ ತರಬಹುದೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. (ಇದು ಹೊಗಳಿಕೆಯೋ, ಅವ ಹೇಳನವೋ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ) ಮದ್ರಾಸ್ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಟಿ. ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರವರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಕಂಪನಿಯವರು ಅವರ ಕಾಶೀ ಯಾತ್ರೆ, ಅವರ ಜೀವಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರವಾಹ ಕ್ಷಾಮ ಭೂಕಂಪಗಳು, ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೂ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದೂ ಆದ ನಾಟ್ಯ ನೃತ್ಯ ನಾಗಸ್ವರ ಸಂಗೀತಕಚೇರಿ —ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಕಳೆ ಬೆಳೆಸಿರುವರೆಂದು ಸಂಪಾದಕರು ತಿಳಿಸಿದಾರೆ.

ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಲೇಖನಗಳೂ, ಚಿತ್ರವಿಮರ್ಶೆಗಳ ನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ

ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಆತಿಥ್ಯವೂ ಟೂರಿಂಗ್‌ಟೆಂಟ್ ಚಿತ್ರದಲ್ಲೇ, ಫಣಿಯಪ್ಪನ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಏಟುಬಿದ್ದದ್ದೂ ಚಿತ್ರಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ದೇವಯ್ಯನಿಗಾದ ಪಾದಪೂಜೆಯೂ ಸಿನಿಮದ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ! ಶ್ರೀಮತಿ ವಾಣಿಯವರು ಬರೆದಿರುವ ಪ್ರಣಯ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಒಡೆದ ಕನಸಿನ ಕಂಬನಿ ತುಂಬಿಸುವ ಕಥೆಯಲ್ಲೂ, ವಿರಹಿಣಿ, ಏಕಾಂಗಿ ಮುಂತಾದ ಚಿತ್ರಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಇದೆ.... ಈ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾ. ನಾ. ಚೌಡಪ್ಪ ಅವರ ಅನುಭವಸಾಹಸಗಳು ಪ್ರತೀಕೆಯಾಗಿದೆ. ವಾಕ್ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಲಾಭಿರುಚಿ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಲಿ - ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರಕಗಳಾದ ವಿಷಮಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತ, ಮುಂಬರಿಯಲಿ.

—ಕನ್ನಡಂ.

== ಕಸ್ತೂರ ಸ್ಥಾನಾಯ ? ==

ಅಂದಿನಾ ಸ್ಲಾನುಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಹಾರಿಹವು.
ಮೋತಿ ತೇಜರು ಘನದ ಆಲಿ ಸೋದರರು ;
ಸಂದಿದ್ದ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯದಗ್ಗಲಿಕೆ ಹೋಗಿಹುದು ;
ಅಂದಿನವರೈಕೈತೆಯ ಮನೆಯು ಕುಸಿದಿಹುದು.

ಭಾರತದ ಸುಪ್ರಜೆಯ ಮನದ ಕೆನೆಹಾಲ
ತಂತ್ರದಲಿ ಒಡೆಸಿದರು ಕೋಮು ಹೆಪ್ಪಿನಲಿ ;
ಕೂಡಿ ಬಾಳುವ ಹಿರಿಮೆ ತಮಗೆ ಸಲ್ಲದು ಎಂದು,
ಮಾತೆಯನು ತುಂಡರಿಸಿ ಖಂಡಬೇಡುವರು.

ದವಲತ್ತ ಮೋಹದಲಿ ತುಸುನೆಲವ ಕೇಳುತ್ತ
ಉಚ್ಚಕಂಠದಿ ಕುಣಿವ ಮಕ್ಕಳಿರುತಿಹರು,
ನಯದಿಂದ ನಿಜದಿಂದ ದೇಶಕಟ್ಟುವ ಪಾಠ
ಭುವಿಯಿಂದ ಜನದಿಂದ ತೊಲಗಿಪೋಗಿಹುದು.

ಹಿಮವಂತ ಸಾಲುಗಳ ಧವಳ ಗಿರಿಗಳ ನೋಡಿ
ಭೋರ್ಗರೆವ ಕನ್ಯಾಕುವರಿಯರ ಕೇಳಿ
ನಾಲ್ದೆಸೆಯ ನಾಡೆಲ್ಲ ಭಾರತವೆ ಎಂದೆನುತ
ಖಾಗಿದಾ ಟಾಗೂರರಿಕ್ಕಲರು ಕಾಣಿಸರು.

ನಭದೆಡೆಗೆ ಮೊಗವೆತ್ತಿ ಭೂಪಟವ ತೋರುತ್ತೆ
ನೋಡಿರೈ, ಇಂಡ್ಯವನು, ಎಂಬುದಿಲ್ಲಾಯ್ತೆ ?
ತಮತಮಗೆ ಕೂಪಗಳ ರಚಿಸಿ ಒಳಕೂರುತ್ತೆ
ನೆರಮನೆಯ ಕವೈಯನು ಕುಕ್ಕುವುದೆ ಬಾಳು ?

ಗೋಧನವನುಳುಹಯ್ಯ, ಹೆಚ್ಚಿಸೈ ರೇಷನ್ನ,
ದವಸಧಾನ್ಯಗಳೀಯೋ, ಸಾಯುತಿಹವಯ್ಯೋ,
ಧನಕನಕ ಹಾಲ್ ಜೇನು ಹರಿವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಭೋ,
ಕೆಟ್ಟಮಾತಲಿ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬುವುದೆ, ತಡಿಯಿರೋ !

ಹಳೆಯಕಾಲದ ತಂದೆ ತಾತದಿರ ವಿನಯಗಳು
ಅಳಿದು ಹೋಗುವ ಕಡಿದು ಕಾಲ ಬಂದಿಹುದು.
ಹಣದಾಸೆ ಕರಿಪೇಟೆ ಲಾರಿಕಲ್ ಬೀರಾಟ
ಬೆಳೆದಿಹುದು ಕರಿ ಕೋಮುವಿಷಬೀಜ ನಾಡೆಲ್ಲ.

ರಷ್ಯದೇವರ್ಕಳು ದಾಳಿಟ್ಟರೆಂದರು
ಬಗೆಬಗೆಯ ಕ್ರೋಧಗಳು ಕಿರುಕುಳಾದಿಗಳು
ಹಿಂದೈದು ಸಾಸಿರದ ವರ್ಷಗಳ ಬೇರುಗಳು
ಇಂದಿವರ ಬಿಸಿನೀರ ಸಿಂಚನೆಗೆ ಕಂದಿಹವು

ಪೋಷವರ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗಿನ್ನಾರು ಬಂದವರೊ,
ಕೋಪಿಗಳೊ ಕರುಣಿಗಳೊ ಸಿರಿಯ ಡಾಂಭಿಕರೊ ?
ಆರನನುಸರಿಸಿ ನಾವೆತ್ತ ತೆರಳಲು ಬೇಕೊ ?
ಆವನೀತಿಯ ನಾವು ಜಗದಿ ಬಿತ್ತುವೆವೊ ?

ಇಲ್ಲದಿರೆ ಬೇರಾವ ಮಾರ್ಗವೂ ಕಾಣದೆ,
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಾಗುವೆವೊ ?
ಇಲ್ಲದಿರೆ, ಪಡುವಲರ ದಾಸ್ಯವೇ ಖಾತ್ರಿಯೊ ?
ಎಂದಿಗೂ ಹರಿಯದಿಹ ದ್ವೇಷಗಳೆ ಕೊನೆಯೊ ?

— 0 —

[ಈ ಕವನ ನಿ ಸೀ, ಯವರ ಕಸ್ಮೈದೇವಾಯ ಎಂಬ ಕವನದಂತಿದೆಯಲ್ಲಾ
ಎಂದು ನೀವು ಶಂಕಿಸಬೇಡಿ ಅದರಂತೆ, ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಬರೆದದ್ದೇ ಇದು -- ಕವಿ]

— 0 —

ಕ್ಷಾಮ ಸುಭಾಷಿತಗಳು

ಉದಾರಸ್ಯ ತೃಣಂ ಭೋಜ್ಯಂ
ಆಹಾರ ವ್ಯವಹಾರೇ ಚ ತೃಕ್ತಾರ್ಕ್ಯಃ ಸುಖೀಭವೇತ್
ಗೋಧ್ಯಾಹಿ ತುಷ್ಯಂತಿ ಮಹಾನುಭಾವಾಃ
ಭೇರೀಸ್ತ್ರೀ, ದುಂದುಭಿಃ ಪುಮಾನ್ (ಅಮರ. I. 209)

“ ನಿಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಕೇಳುವರು ಅಡನೆಲ್ಲಾ..... ”

ನ ಮ ಸ್ವಾ ರ ೨

ನಾನು ಪಂಚಾಂಗ ನೋಡುವನಲ್ಲ. ತಿಥಿ, ಪಕ್ಷ, ಮಾಸ, ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಹನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ನನ್ನೆದುರೇನೇ, ತನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸೊಟ್ಟನೆ ಸಿಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೀಡಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ದುರುದುರು ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ನಮ್ಮ ಮುನಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟು ದಫೇದಾರ, ದೂರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರುವುದು ಕಂಡೊಡನೆ, ಅದೇತಾನೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದ ಬೀಡಿಯನ್ನೂ ಬಿಸಾಡಿ, ತಲೆಯ ರುಮಾಲು, ಅಂಗಿಯ ಗುಂಡಿ, ವಂಜೆಯ ನೆರಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಫರ್ಲಾಂಗಿ ನಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬರಲು ಷುರುಮಾಡಿದ ಅಂದರೆ, ಅಂದು ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧಪಾಡ್ಯ ಅಂತ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಉಗಾದಿ .. ಇನಾಮುಗಳು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ನಮಸ್ಕಾರಗಳ ಮಳೆಗೆ. ಹವಾ ಇಲಾಖೆಯವರು ನೈರುತ್ಯ ಮಳೆ, ಈಶಾನ್ಯ ಮಳೆ ಇಂಥಿಂಥಾ ತಾರೀಖುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರಂತೆ. ನನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಳೆ ಪ್ರಾರಂಭ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುಕ್ಲ ಪಾಡ್ಯ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದರೆ ಪುನಃ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವತನಕ, “ನಮಸ್ಕಾರ” ಅಂತ ಎದುರು ಜವಾಬು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ.

ನಮಸ್ಕಾರ, ಏನೋ ಸರಿ. ಎಲ್ಲಾ ಗಾಂಭೀರ್ಯ. ನಮಗೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸ್ತಿಗೆ. ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಬರಲಿ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು ಯಾರಾದರೂ ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯ ಆದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಇದ್ದು ಹೋಗಿ ಅಂತ ಬರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಆ ಕೈಮುಗಿ ಯುವ ಮಹರಾಯರುಗಳು ಮಾಡುವ ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ, ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಧೂಪಾರ್ತಿ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತೆ. ಹೋದವಾರ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅಂತ. ಪ್ಲಾಟುಫಾರಂ ತುಂಬಾ ಕಡವಾ ಕಲ್ಲು. ನನ್ನ ಕಾಲಲ್ಲೋ ಹೊಸ ಬ್ಯಾಟಾಷೂ ಜನಾನೋ ನೂಕು ನುಗ್ಗಲು. ಎತ್ತಲೋ ನೋಡುತ್ತಾ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಬಾಳೇಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಡ, ನನ್ನ ಕನ್ನಡಕ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ, ಕೈಯ್ಯಾಗಿನ ಕೋಲು ಒಂದು ಕಡೆಗೆ, ಒಂದೊಂದು ಕಾಲೂ ವಾಮನಮೂರ್ತಿ ಹಾಕಿದಂತೆ ಹಾಕೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇವೆ, ದೃಷ್ಟೀನೋ ದಿಕ್ಕಾ ಪಾಲು, ನಾನಿನ್ನೂ ನೆಟ್ಟಗೂ ನಿಂತಿಲ್ಲ, ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ ಮಲಗೂ ಇಲ್ಲ; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಯಾರ

ಸಾಮಾನ್ಯನೋ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಾಮೂಲು ಪೋರ್ಟರು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದವನೆ—ನಾನು ಪೂರ್ತಿ ಅಡ್ಡನಾಗಿ ನಂತರ ಪುನಃ ಉದ್ದನಾಗುವ ವರೆಗೂ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಪುರುಸೊತ್ತು ಇಲ್ಲ—“ಬುದ್ಧಿ, ನನ್ನ ಕಡೆಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಿಸಿಬಿಡಿ. ಕೈಮುಗಿದೆ. ಉಗಾದಿ ಇನಾಮು” ಎಂದಿದ್ದೇ ಹೊರಟ.

ಅಂತು ಈ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡೋ ಜನಗಳಿಗೆ, ಸಮಯಾಸಮಯಗಳ ವಿವೇಚನೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಾ, ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನ ಹಿಂದೆ ಮುನಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟು ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಲಿನ ಮೇಲೇ ಕಕ್ಷಿಗಾರನ ಜತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಕೆಳಗೆ ಇಸ್ಪತ್ತಾರು ಮೆಟ್ಟಲುಗಳು. ಕಾಲು ಜಾರಿತೋ ಏನೋ, ಉರುಳಿಬಿದ್ದೆ. ಉರುಳಿದ್ದೇ ತಡ ಇಸ್ಪತ್ತಾರು ಮೆಟ್ಟಲುಗಳ ಮೇಲೂ ಉರುಳುರುಳುರುಳಿ ಕೆಳಗೆ ‘ಲ್ಯಾಂಡ್’ ಆದೆ. ತಲೆ ದಿಮ್ ಅಂತಿತ್ತು. ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ, ಕೈಗಳೆರಡನ್ನೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒರಗಿಸಿ, ಮೇಲಾವುದು ಕೆಳಗಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಟ್ರಿಜರಿ ಜವಾನ ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟ, “ನಾನೇ ಮೇಲೆ ಬರಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದೆ. ನೀವೇ ದಯಮಾಡಿ ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿ. ಕೈಮುಗಿದೆ. ಉಗಾದಿ ಇನಾಮು”.

ಆ ವಾರ ಪೇಟೆಗೆ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. “ಕಬ್ಬು ಮಾರುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಬಲವಾದ ಆರು ಕಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಅರ್ಧರ್ಧ ಮಾಡಿಸಿ ನನ್ನ ಸೈಕಲ್ ಕ್ಯಾರಿಯರಿಗೆ ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಬಿಗಿಸಿದೆ. ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ರವೆ ಚೀಲ, ಎಣ್ಣೆಡಬ್ಬ ಹ್ಯಾಂಡಲ್ ಗೆ ನೇತ್ತಾಕೆ ಬರ್ರಾ ಇದ್ದೇನೆ, ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ. ಗಂಟೆ ಎಷ್ಟು ಬಾರಿಸಿದರೂ ಒಬ್ಬ ಧಾಂಡಿಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನು ದಾರೀನೇ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಆ ಧಾಂಡಿಗನ ಹತ್ತಿರ ಜೋರಾಗೇ ಬಿಟ್ಟೆ. ಸೈಕಲ್ಲು, ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆ ಅವನ ಟೊಂಕ ಮುಂದೇ ಇರಬೇಕು. ನನ್ನ ಸೈಕಲ್ಲೋ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದ ಹಾವಿ ನಂತೆ, ಓಲಾಡಿ, ತೂರಾಡಿ, ಮುಗುಚಿ ಬಿತ್ತು, ನನ್ನನ್ನೂ ಕೆಡವಿಕೊಂಡು. ರವೆ ರಸ್ತೆಪಾಲು, ಎಣ್ಣೆ ಮಣ್ಣಿನಪಾಲು, ನಾನೋ ನನ್ನ ಆಪೋಶನ ತಗೊಳ್ಳೋ ಹಾಗೆ, ಬರ್ರಾ ಇದ್ದನಲ್ಲ ಆ ಧಾಂಡಿಗ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಪಾಲು. ಜನ ಗೇರಾಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನುಸುಳಿ, ಮುಂದೆ ಇದ್ದ ಇಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ತಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೂರಿಸಿ, ಸೊಸೈಟಿ ಜವಾನ “ಆಗಲೇ ಎಷ್ಟುದೂರ ಬಂದಿದ್ದಿ ಬುದ್ಧಿ. ಬಲು ಓಡ್ಬಂದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಕಾದವ್ರೆ. ಕೈಮುಗಿದೆ. ಉಗಾದಿ ಇನಾಮು” ಎಂದಿದ್ದೇ, ಮಾಯವಾದ.

ಅವರು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡೋದು ಹಾಗಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿ ನಮಸ್ಕಾರ? ಹಬ್ಬದ ಸಂತೆಯಿಂದಾ ಬರ್ರಾ ಇದ್ದೆ ಒಂದುಕೈಲಿ ಊಟದ ಎಲೆಕಟ್ಟು, ದೊನ್ನೆ ಕಟ್ಟು. ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಲಿ, ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಗಡಿಗೆ. ಒಂದೊಂದು ಫುಜಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು

“ ಹ್ಯಾಂಡ್ ” ಬ್ಯಾಗ್. ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮಗ, ಎದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕವನು “ ಕೈ ಮುಗಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಹಬ್ಬದ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮನ್ಯಾಗೆ ಇರೀರಿ ತಾನೆ ಪಂಚಾಂಗಶ್ರವಣ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀನೆ ” ಎಂದ. ನಾನು “ ನೀನೇನೋ ಕೈಮುಗಿದೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಊಟದ ಎಲೆ, ದೊನ್ನೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ, ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಗಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಮುಗಿ ಯುತ್ತೀನೆ ” ಎಂದೆ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವೆನ್ನ ನದೇ ಬಹಳ ತಕ್ಕೇವು. ಭಂಗಾರದಂಥ ಆಸಾಮಿ ನಿಜ. ಆದರೆ ಕಾಡುಕಲ್ಲು, ಒರಟುತನದಲ್ಲಿ. ಉಗಾದಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳು ಇದೆ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. “ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಅವತ್ತಾರೂ ಕೊಡ್ತೀರಿ, ಇವತ್ತೇ ಕೊಟ್ಟುಡಿ ಬುದ್ದಿ ” ಅಂತ ಪೀಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದುಸಲ ಅವನ್ನ ನಂಬಿ ಮುಂಚೆಯೇ ಇನಾಂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಪುನಃ ಹಾಜರು ಆಸಾಮಿ, “ ಅವತ್ತಿಂದು ಹಳೇವರಸಕ್ಕೇ ಸೇರ್ತು ಬುದ್ದಿ. ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಇಲ್ಲಾ ಅನ್ನ ಬೇಡಿ ” ಅಂದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹುಷಾರಿ ಆದೆ.

ಉಗಾದಿ ಹಬ್ಬದ ಸಂಜೆ ನಾನೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಗೆಲೆಯರ ಮನೆಗೆ “ ಮೆರ ವಣಿಗೆ ” ಹೊರಟೆದ್ದೆವು ಹೂಂ, ಮೆರವಣಿಗೆ. ಗಂಡ ಮುಂದೆಮುಂದೆ, ಹೆಂಡತಿ ಆರೂವರೆ ಅಡಿ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ, ಮೌನವಾಗಿ, ಒಬ್ಬರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೊರಟರೆ, ನಮ್ಮೂರಿನ ಜನ, ಗಂಡಹೆಂಡ ರಿಬ್ಬರೂ ಜತೇಲಿ ಎಲ್ಲೋ “ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ” ಎಂತ, ಅವರ ಕಡೆ ನಿಂತು ನೋಡು ವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗಂಡಹೆಂಡತಿ ಒಬ್ಬರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಹೊರಟರೆ, ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದ ಕೆಲಸಬಿಟ್ಟು ನಿಂತು ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಕಣ್ಮರೆ ಆಗುವವರೆ ವಿಗಾ. ಅದೇ “ ಮೆರವಣಿಗೆ ” ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನವಾಸಾದ ಬಲಿತ ಹುಡುಗ ಎದುರು ಬರುತ್ತಿದ್ದವನು, ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ. ನಾನೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ “ ನಮಸ್ಕಾರ ” ಎಂದೆ. ಆ ಪೋರ, ನಮಗೆ ಅಡ್ಡ ನಿಂತು “ ನಮಸ್ಕಾರ ಅಂತೆ ನಮಸ್ಕಾರ ನಿನಗೆ ನಾನು ನಮಸ್ಕಾರ ಹೊಡೆದೇ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇನೋ ಜಂಭಡ ಕೋಳಿ ? ನಿನಗೇ ನಾನು ನಮಸ್ಕಾರ ಹೊಡೆಯೋ ಗಂಡು ! ಹೋಗೋ ಹೋಗೋ- ನನ್ನವಾಡಿಗೆ ನಾನು ಮೂಗಿನ ಮ್ಯಾಕೆ ಕೈತಂದ್ರೆ ಈ ಇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನಂತೆ ; ಅಂತಾನೆ.” ಅಂತ ಕೂಗೇಬಿಟ್ಟ.

— ರಾಮು.

ಜವಾನ (ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಕಾಣಬಂದವರಿಗೆ) ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರು ಮಲಗವರೆ, ಬುದ್ದಿ ! ಇಲ್ಲೇ ಕುಂತಿರಿ ! ಅವರು ಎದ್ದರೆ, ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸುತ್ತೀನೆ.

—** ಲ್ಲಾ ಮನ ಉಪದೇಶ **—

—o—

ಪಿಪೀಲಿಕ ಭಾಷಾಪರಿಣತನಾದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬೀ ತೋಗಲಖನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಕ್ಷಾಮವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಇರುವೆಗಳಿಂದ ಕಲಿತು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿದನೆಂಬುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ. ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನ ವಜೀರರಿಗೂ ಉಮ್ರಾ ಸರದಾರರಿಗೂ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿವರ್ಧಕವಾದ “ಜೋನಿ” ಯೆಂಬ ಪಾನೀಯ ವಿಶೇಷವನ್ನೂ ಆಹಾರಾದಿಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒದಗಿಸಿ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಬೇರೆ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತಲ್ಲೀನತೆಯಿಂದ ಯೋಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಶಹಭಾಸನ್ನು ಪಡೆದುದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಷ್ಟೆ.

ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ಫಲವು ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಉಮ್ರಾ ವಜೀರರ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಭಂಗಬಂದಿತೋ, ಇಲ್ಲದೇ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಪಾನೀಯ ವಿಶೇಷಗಳು ಅಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯವಲ್ಲವಾಗಿತ್ತೋ, ಅಂತೂ ಕ್ಷಾಮವೇನೋ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮುನಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಡೇನು? ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿಗಳು, ನಿತಂಡಮಾರುತಗಳು, ಮಾರಿ ಮುಂತಾದ ಉಪದ್ರವಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ತಲೆದೋರಿದವು. ರೈತಾಪಿ ಜನರು ತಾವು ಬೆವರುಸುರಿಸಿ ಬೇಸತ್ತು ಬೆಂಡಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಳು ತಮಗೇ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದೆಂದೂ ಇತರರಿಗೆ ಕೊಡಕೊಡದೆಂದೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಬೆಳೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಚ್ಚಿಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು—ಸುಲ್ತಾನನ ಸರದಾರರೋ ಇದಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಡಕೊಡದೆಂದು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯು ಫಸಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ ತಮ್ಮ ಸುಫರ್ದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸರಪರಾಜು ಇಲಾಖೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗುಂಟಾದ ಅನುಕೂಲವು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ಸರಪರಾಜು ಇಲಾಖೆಯ ನೌಕರರಿಗಂತೂ ಸುಗ್ಗಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಸುಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಯಾರು ಹಸಿದು ಬಳಲಿ ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿ, ಅವರಿಗಂತೂ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೊರತೆಯಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಾವೆಗೆ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಸೀ ಜಮಖಾನೆಗಳು, ಕಂಬಳಿಗೇ ಅಭಾವವಿದ್ದವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರಶಾಲುಗಳು, ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಯುಡುತ್ತಿದ್ದವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ನವಿರು ಬಟ್ಟೆಗಳು ತಾಂಡವವಾಡಿದುವು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಸೊಂಪಾಗಿ ಹೊರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಹುಡುಗರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅವರು ಯಾರ ಮನೆಯವರೆಂದು ಕೇಳಬೇಕಾದ್ದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ಹತೋಟಿ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಕಣ್ಣುಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಚೀನಾಂಬರವನ್ನು ಟ್ಟು ನಲಿಯುತ್ತಾ ನಗುತ್ತಾ ಬಳುಕಿ ಬರುವ ನಾರಿ ಯೆರೂ ಅಷ್ಟೆ. ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹೊಲಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಬಿಗಿಯಾಯಿತೆಂದು ದರ್ಜಿಯ ಬಳಿಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಆಸಾಮಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ ಹಾಗೆಯೇ !

ವರ್ತಕರಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಸಂತೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಚ ರುಶುವತ್ತು, ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರ ಇವು ಬಲವಾದವು. ಸುಲ್ತಾನನ ಸರಕಾರವು ಹೊಸಹೊಸ ಹತೋಟಿ ಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳದಮೇಲೆ ಹೊಸಹೊಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ತರಹೆಯ ಕಳ್ಳ ಸಂತೆಗಳೂ ಹೊಸಹೊಸರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ರುಶು ವತ್ತುಗಳ ಸುಲಿಗೆಯೂ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತೇ ವಿನಹ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಷ್ಟಗಳು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಖೇದವೂ ಅಸಹ್ಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸುವುದು ? ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಸುಸ್ತಾದನು. ಕಡೆಗೆ “ಮೂಢ ! ಇರುವೆಗಳನ್ನು ನೋಡು !” ಎಂಬ ಗುರುವಚನವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಪಿಪೀಲಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಸಲಹೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ತನ್ನ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿದ್ದ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯೊಂದ ರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೆವಿಗೊಟ್ಟು ಆಲೈಸತೊಡಗಿದನು. ಇರುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತ ವಾದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ದೆಹಲಿಯ ಇರುವೆಗಳು ಟಿಬೆಟ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಮೇಲೆ ಒಂದು ರಾಯಭಾರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದುವೆಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಟುಗಳೆಲ್ಲಾ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದು ವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಂದಿತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಟಿಬೆಟ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಉಂಟೆಂಬುದು ಅರಿತ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅರೋಗದೃಢಕಾಯರಾಗಿ ಅದ್ವಿತೀಯಸಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ಅವರ ಸಲಹೆ ಯನ್ನೇಕೆ ಪಡೆಯಬಾರದು ? ಮತ್ತು ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇಕೆ ಅವರಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಕೋರಬಾರದು ? ಒಡನೆಯೇ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಟಿಬೆಟ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ತಾನೂ ಒಂದು ರಾಯಭಾರವನ್ನು ಕಳುಹಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವಾದ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯ ಮನೋಧಾರ್ಢ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಆರಿಸಿ ತಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಡನೆ ಟಿಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು.

ರಾಯಭಾರವು ಟಿಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದುದು, ಅಲ್ಲಿ ಅದು ನಡೆಸಿದ ಸಂಧಾನಗಳು, ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಲು ಬೇರೆಯ ಗ್ರಂಥವೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ತೋರು ವುದು. ಟಿಬೆಟ್ಟಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲ್ಹಾಮನ ಸಂಗಡ ಭೇಟಿ ದೊರೆಯುವುದು ದುರ್ಲಭ

ಪಾಯಿತು- ಅವನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಪಾರುಪತ್ಯೇಗಾರನಿಂದ ಸಹಾಯಕ ಲ್ಲಾಮನೊಡನೆ ಭೇಟಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ರಾಯಭಾರದ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಗಳೆಲ್ಲಾ ಖರ್ಚಾದವು. ಲ್ಲಾಮಾ ಜನರು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವವರಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ಬರೀ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲರೆಂಬುದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಷ್ಟೆ. ರಾಯಭಾರವನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದ ಲ್ಲಾಮನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರು ಹೇಳಿದು ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಲೈಸಿ ಕೇಳಿ ಅನೇಕ ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಎಚ್ಚೆತ್ತು, ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ, ಗೋಡೆಯಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿ ಅದ ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆನೆಯನ್ನೂ ಒಂದು ಕಪಿಯನ್ನೂ ದೂರದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ರಾಯಭಾರಿಗಳಾದರೋ ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾರದೇ ಹೋದರು. ಆದರೂ ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಗೂಢಾರ್ಥವಿರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ದೆಹಲಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನ ನಾದರೋ ಇದರ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪಂಡಿತರ ಸಭೆಯನ್ನೇ ಸೇರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದನು. ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವು ತಲೆ ದೋರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅನೇಕ ದಿನಗಳು ಯೋಚಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು : “ ನಾವೆಲ್ಲಾ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಕೃತಿಸಿಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಲ್ಲಾಮನು ನಾವು ಆನೆಗಳಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿ ಆನೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರ ಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಂಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಿಮಿಷಮಾತ್ರವೂ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೇ ಚುರುಕು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಕಪಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಅವುಗಳಂತೆ ನಾವೂ ಚುರುಕಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿರಬೇಕು ಆದರೆ ಆನೆಯಂತೆ ಮೈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಕಪಿ ಯಂತೆ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯೂ ಹೇಗುಂಟಾಗಬೇಕು ? ನಮ್ಮ ದೇಹ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ಇವೆರಡರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ನಾವು ಊಟಮಾಡುವ ಆಹಾರದಮೇಲೆ ತಾನೆ ಇರು ವುದು ? ಆದ್ದರಿಂದ ಕುಶಾಗ್ರಮತಿಯಾದ ಲ್ಲಾಮನು ಆಹಾರ ಸಲಹೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು ಆನೆಯು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಕಪಿಯು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಪದಾರ್ಥ ವನ್ನೂ ತಿನ್ನಿರೆಂದು ಇಂಗಿತೇನ ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆನೆಯ ಆಹಾರವೇನು ? ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಜೊಂಡು, ಸೊಪ್ಪುಗಳೇ ಅಲ್ಲವೆ ಆಹಾರ ? ಮತ್ತು ಕಪಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆಹಾರವು ಕಡಲೇಕಾಯಿಯಷ್ಟೆ ! ಲ್ಲಾಮನು ನಮ್ಮನ್ನು ಜೊಂಡು, ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕಡಲೇಕಾಯಿ ತಿನ್ನಿರೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ದ್ದಾನೆ ! ಆಹ ! ಎಂತಹ ಶ್ಲಾಘ್ಯತಮವಾದ ಉಪದೇಶವಿದು ! ಟಿಬೆಟ್ ಜನರು ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯಿರುವುದರಿಂದಲ್ಲವೇ ಲೋಕಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಇರುವೆಗಳು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಅದರಿಂದಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ದೆಹಲಿಯ ಇರುವೆಗಳು ಸಹಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾತ್ರಿಮಾಡುವುದು ! ”

ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಲ್ಲಾಮನ ಗುಢಾಥವನ್ನು ಅರುಹಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ಅವನ ಮುಖ್ಯ ವಜೀರನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದನು :

೧. ಟೆಬೆಟ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಧಾನ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರವು ಹೋಗಿದ್ದಿ ತಪ್ಪೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಹಾಯವು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ, ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಉಪದೇಶವು ದೊರೆಯಿತು.

೨ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆನೆಗಳಂತೆ ದೇಹಸೌಖ್ಯವುಳ್ಳವರೂ, ಕಪಿಗಳಂತೆ ಚುರುಕು ಚಟುವಟಿಕೆಯುಳ್ಳವರೂ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ಲ್ಲಾಮನು ಕೊಟ್ಟ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆ.

೩ ಆನೆಗಳಂತೆ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯವುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವನ್ನೇ ನಾವೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ಜೊಂಡು, ಸೊಪ್ಪುಗಳೇ ನಮಗೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರ.

೪. ಜತೆಗೆ ಕಪಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಡಲೆಕಾಯಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಚುರುಕೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವವು.

೫. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ದಿನವೂ ಜೊಂಡು, ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕಡಲೆಕಾಯಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

೬. ಕಡಲೆಕಾಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನವು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಜೊಂಡು ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನವು ತಿಳಿಯದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಘನ ಸರ್ಕಾರವು ಆನೆಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಕೇರಳದೇಶದವರನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆಕಳುಹಿ, ಜೊಂಡು ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪಾಕಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಅವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬರನ್ನಾದರೂ ಈ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಮೂರು ವಾರಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಠಿಣಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾದೀತು ! ಎಚ್ಚರಿಕೆ !

೭. ಆಹಾರವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಗಳು ಯಾವುದೂ ಪಾನೀಯಗಳಿಗೆ ಖಂಡಿತ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಜೈಸುಲ್ತಾನ್ !

ಈರೀತಿ ಫರಮಾನನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಸಂಶೋಧನಕಾರರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಓಲೆಗರಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

—ಬೀರಣ್ಣ.